

Міністерство освіти і науки України
Глухівський національний педагогічний університет
імені Олександра Довженка

Видатні імена та події

**Микола Павлович Стожок
(1923-2003)**

**Бібліографічний покажчик
до 100-річчя з дня народження та 20-річчя з дня
смерті**

Глухів
Глухівський НПУ ім. О. Довженка
2023

УДК 016:929:[94 – 057.4 (477)]«1923/2003»

С 81

*Затверджено до друку вченою радою Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка
(протокол № 3 від 1 листопада 2023 р.)*

**Керівник видавничого проєкту:
ректор, доктор історичних наук, професор Олександр Курок**

Укладач: доктор педагогічних наук, доцент Андрій Гриценко

Микола Павлович Стожок (1923-2003) : біобібліогр. покажчик до 100-річчя з дня народження та 20-річчя з дня смерті / Кафедра історії, правознавства та методики навчання Глухівського. нац. пед. ун-ту ім. О. Довженка ; [керівник вид. проєкту О. І. Курок ; уклад.: А. П. Гриценко]. Глухів : ГНПУ ім. О. Довженка, 2023. 68 с. : фото. («Видатні імена та події Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка»).

У біобібліографічному покажчику висвітлено основні етапи життя, науково-дослідну, педагогічну діяльність провідного фахівця України, кандидата історичних наук, доцента Глухівського державного педагогічного інституту імені С. М. Сергєєва-Ценського М. П. Стожка. Видання призначено науково-педагогічним працівникам, викладачам, аспірантам, здобувачам освіти, широкому загалу читачів.

УДК 016:929:[94 – 057.4 (477)]«1923/2003»

ISBN 978-966-376-118-3

© ГНПУ ім. О. Довженка, 2023

ПЕРЕДМОВА

Бібліографічний покажчик присвячено видатному вченому, досліднику, історичу та краєзнавцю України, доценту державного педагогічного інституту імені С. М. Сергєєва-Ценського **Миколі Павловичу Стожку**.

Мета покажчика – ознайомити читача з життям і творчою діяльністю, представити наукові праці відомого вченого-історика, основні наукові розробки якого пов'язані з питаннями дослідження історії Глухівщини та рідної Кролевеччини.

До покажчика увійшли дані біографічного характеру, бібліографічні відомості про монографії, підручники, навчальні посібники, конспекти лекцій, наукові статті, тези доповідей на науково-практичних конференціях, семінарах, симпозиумах, публікації про М. П. Стожка. Представлені джерела охоплюють період із 1961 по 1991 роки. Матеріал розташований в хронологічній послідовності, а в межах кожного року – за алфавітом публікацій.

Для зручності використання покажчик забезпечено довідковим апаратом – іменним покажчиком співавторів праць доцента М. П. Стожка.

Усі бібліографічні описи виконано мовою оригіналу відповідно до ДСТУ ГОСТ 7.1:2006 Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи. Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила. ДСТУ ГОСТ 7.80:2007 Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи. Бібліографічний запис. Заголовок. Загальні вимоги та правила. ДСТУ 8302:2015 Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання. Слова та словосполучення скорочено відповідно до ДСТУ 3582:2013 «Інформація та документація. Бібліографічний опис. Скорочення слів і словосполучень в українській мові. Загальні вимоги та правила».

Бібліографічний покажчик буде цікавий здобувачам освіти, аспірантам, викладачам, науковим співробітникам, фахівцям в галузі філософії.

ВСТУПНЕ СЛОВО

Шановні читачі, у ваших руках – нове видання з серії «Видатні імена та події Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка». За своєю значимістю це – особливе видання.

Кожен бібліографічний покажчик – завжди важлива подія в науковому житті нашого закладу вищої освіти. Покажчик праць ученого Миколи Стожка – своєрідний підсумок його наукової, педагогічної та громадської діяльності як у стінах нашого педагогічного вишу, що за чверть століття для нього став рідним, так і поза його межами.

Ніхто не пізнає дороги, не пройшовши нею. Тернисті шляхи науковця, що шукає, помиляється, перемагає і знаходить, не зрівняти ні з чим. Початок наукового шляху – лише погляд за сподіваний горизонт наукових здобутків. Далеко не кожному, хто спробував торувати свою стежку в нетрях науки, це вдавалося. Успішний початок не завжди віншується науковим результатом. Не кожному під силу здолати важку дорогу наукових пошуків. Проте є винятки, коли ця титанічна праця приносить свої плоди, винагороджується статтями, значним авторитетом серед однодумців та опонентів у науковому світі.

Запропоноване вашій увазі наукове видання – не просто спроба створити черговий бібліографічний покажчик праць авторитетного науковця, а, перш за все, увіковічнити видатні ювілеї Миколи Павловича: 100-річчя з дня народження та 20-річчя з дня його смерті, а також посвідчити і зафіксувати його наукові здобутки та досягнення. Адже зроблене і досягнуте людиною не проходить без сліду. Безперечно, його ґрунтовні напрацювання з дослідження історії революційних подій в Україні в 1917-1918 роках загалом та історії Глухівщини та Кролевеччини, зокрема, вже стали надбанням вітчизняної історичної науки та

визнаються дослідниками історії та краєзнавства. Також багаторічна праця Миколи Павловича на освітянській ниві в стінах нашого «сивочолого красеня» Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка, безперечно, проросли в душах тисяч вдячних студентів – здобувачів освіти, закарбувалися назавжди в їх пам'яті, а для більшості з них стали справжнім дороговказом у професійній діяльності вчителя та відповідальної і жертвовної людини, яким, перш за все, і був учений М. П. Стожок.

Структура покажчика передбачає наявність таких основних розділів:

1. Основні етапи життя та діяльності Миколи Стожка.
2. Бібліографія наукових праць М. П. Стожка.
3. Література про життя та діяльність М. П. Стожка.

Звісно, пропонований покажчик не є повним та досконалим. І річ не лише в тому, що укладання бібліографічного чи бібліографічного покажчика є дуже кропіткою і складною працею. Коли ми маємо справу з такою всебічною особистістю, як Микола Стожок – дослідником, педагогом, істориком, краєзнавцем, прекрасною людиною, охопити всі аспекти його багатогранної діяльності просто неможливо.

***Керівник видавничого проєкту:
Ректор Глухівського національного педагогічного
університету імені Олександра Довженка, доктор
історичних наук, професор
Олександр Іванович Курок***

**Кандидат історичних наук (1972), доцента (1976),
Відмінника народної освіти УРСР (1974)**

ОСНОВНІ ЕТАПИ ЖИТТЯ ТА ДІЯЛЬНОСТІ ДОЦЕНТА М. П. СТОЖКА

1923 рік - народився 1 серпня в м. Кролевеці на Сумщині в родині робітників.

1936 рік – трагічно загинув батько.

1938 рік – закінчення Кролевецької семирічної школи, вступ на навчання до Конотопського залізничного технікуму.

1941 рік – закінчив курси комбайнерів, жнивував у колгоспі імені Петровського.

1941, серпень – 1943, вересень 1943 – перебування в окупації: працював чорноробом гірничого господарства, на залізниці в Конотопі.

1943, 4 вересня - призвали до лав Червоної армії: курсант у складі 745-го армійського запасного стрілецького полку Першого українського фронту (участь у форсуванні Дніпра, звільненні Києва, Шепетівки та Коростеня, присвоєння військового звання старший сержант та призначення на посаду командира стрілецького відділення).

1944, січень – короткострокові командирські курси та призначення командиром взводу автоматників 1033-го стрілецького полку 280-ї стрілецької дивізії також Першого українського фронту.

1944, квітень - вступив на курсантські курси молодших лейтенантів при 1-й гвардійській армії 4-го українського фронту.

1944, серпень - призначений командиром взводу 258-го стрілецького полку 56-ї гвардійської стрілецької дивізії 2-го Прибалтійського фронту.

1945, 9 січня - поранений на фронті під час участі у бойових діях. Лікувався в евакуаційному госпіталі ЕГ № 5011 в Москві (до 15 липня 1945 року). Отримав статус інваліда війни I групи, втратив зір (бачив 0,03 процента).

1945, червень - повернувся додому до Кролевця (адреса: вул. Берегова, буд. № 56). Навчався у Кролевецькій вечірній середній школі робітничої молоді.

1947, січень - прийнятий на посаду робітника навчально-виробничого підприємства УТОС у Кролевці (плів корзини). Тут він познайомився з колегою Оленою Глобенко, яка стала майбутньою дружиною (працювала на виготовленні вірвовок).

1947, вересень - народилася перша донька Валентина.

1948, червень – одержав атестат про середню освіту (всі предмети - на «п'ять») окрім німецької мови та математики).

1950, вересень - вступив на історичний факультет Київського державного університету імені Т.Г.Шевченка. З часом сім'я (дружина та дві доньки Валя і Тамара) переїхала до Києва, де жили під час навчання батька у гуртожитку на Володимирській гірці).

1953, лютий - став членом КПРС.

1955, червень – одержав диплом з відзнакою (Серія: 3 № 929934) за спеціальністю «Історія СРСР», кваліфікація «Історик».

1955, серпень - почав трудову діяльність вчителем історії у середній школі села Воронинці Лазірківського району (з 2020 року –

Новооржицької селищної територіальної громади Лубенського району) Полтавської області.

1958, серпень – почав працювати вчителем історії Обтовської середньої школи Кролевецького району. Обраний секретарем парторганізації школи.

1959, серпень – призначений заступником директора навчально-виробничого підприємства УТОС у Кролевіці (обіймав цю посаду більше десятиліття до липня 1972 року). Виконував обов'язки секретаря парторганізації підприємства. Проживав у Кролевіці за адресою: вулиця Піонерська, № 15.

1962, вересень – призначений викладачем соціально-

економічних дисциплін Кролевецького профтехучилища художнього ткацтва (за сумісництвом).

З 1950-х років - активний красзнавець, дослідник історії Сумщини та, зокрема, історії революційного руху на Кролевещині. Активний лектор та пропагандист на актуальні теми того часу.

1968, вересень - здобувач на кафедрі історії Харківського ордена Трудового Червоного прапора державного університету імені О. М. Горького (нині – Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна).

1970, грудень - на раді історичного факультету (протокол № 13) захистив дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата

історичних наук на тему «Трудящі Сумщини в боротьбі за владу Рад у період громадянської війни 1918 – 1920 рр.».

1972, березень – захист було затверджено рішенням Президії Вищої атестаційної комісії при міністерстві вищої та середньої спеціальної освіти СРСР (протокол № 481/к) – диплом МИТ № 008827.

1972, листопад - рішенням ради Глухівського державного педагогічного інституту (протокол № 4), затвердженої наказом по інституту № 78 від призначено на посаду старшого викладача історії КПРС кафедри марксизму-ленінізму з окладом 250 крб. на місяць.

1974, жовтень - на підставі рішення ради інституту (протокол № 2) наказом по Глухівському державному педагогічному інституту № 82 був обраний на посаду в. о. доцента та членом партійного бюро педагогічного інституту.

1974, жовтень - наказом міністра освіти Української РСР О. М. Маринича № 605-к «за багаторічну сумлінну роботу по підготовці висококваліфікованих педагогічних кадрів та з нагоди 100-річчя від дня заснування Глухівського державного педагогічного інституту» нагороджено значком «Відмінник народної освіти УРСР».

1975, травень - за успішне виконання соціалістичних зобов'язань у 1974 році рішенням колегії міністерства освіти УРСР та Українського республіканського комітету профспілки працівників освіти, вищої школи і наукових установ нагороджено знаком «Переможець соціалістичного змагання 1974 року».

1976, квітень - рішення вищої атестаційної комісії при Раді Міністрів СРСР (протокол № 13 д/б) присвоєне вчене звання доцента по кафедрі марксизму-ленінізму.

1976, січень – 1977, січень - перебував у відрядженні в інституті підвищення кваліфікації викладачів суспільних дисциплін при Київському держуніверситеті. Підготував україномовну монографію «У боротьбі за здобуття Жовтня» (З історії бойової співдружності трудящих Радянської Росії і України в роки громадянської війни 1918 – 1919) обсягом 12 друкованих аркушів.

1979, квітень - на підставі рішення ради інституту (протокол № 9) наказом по Глухівському державному педагогічному інституту від С. М. Сергєєва-Ценського № 34 переобраний на новий строк доцента кафедри марксизму-ленінізму. Мав посадовий оклад 320 крб. на

місяць. Викладав лекційний курс з історії КПРС на перших курсах педагогічного факультету підготовки вчителів 1-3-х класів та ОТФ та проводив семінарські заняття у деяких групах. Підготував дві статті та опублікував їх у районних газетах «Народна трибуна» та «Маяк комунізму».

1980 - брав участь у написанні фундаментальної праці «Історія міст та сіл Української РСР: Сумська область»: підготував три історичні нариси «Кролевець», «Вороніж» та «Коротченкове». Загальний обсяг цих праць 3 друкованих аркуші. Працював пропагандистом Глухівського міського партії, був членом районного товариства «Знання». Щорічно виступав із понад 20 лекціями перед студентами інституту, а також у колективах підприємств та організацій Глухова і Кролевця.

1983, січень – червень - перебував у відрядженні в інституті підвищення кваліфікації викладачів суспільних дисциплін при Київському держуніверситеті.

1984, квітень - на підставі рішення ради інституту (протокол № 12) наказом по Глухівському державному педагогічному інституту

С. М. Сергєєва-Ценського № 49-К від був переобраний на посаду доцента кафедри марксизму-ленінізму.

1984 - підготовлено й опубліковано україномовну монографію «У боротьбі за здобутки Жовтня» обсягом 9,5 друкованих аркуші. Також підготовлено монографію «Боевое содружество трудящихся страны Советов в борьбе против иностранных интервентов и внутренней контрреволюции 1918 – 1919 годов» обсягом 12 друкованих аркушів.

1985, травень - на честь «40-річчя Перемоги радянського народу у Великій Вітчизняній війні» ім'я занесено до обласної Книги трудової доблесті.

1988, жовтень – грудень - пройшов стажування на історичному факультеті Київського державного університету ім. Т.Г.Шевченка.

1989, травень - на підставі рішення ради інституту (протокол № 12) наказом по Глухівському державному педагогічному інституту від С. М. Сергєєва-Ценського № 57-К був переобраний на посаду доцента кафедри марксизму-ленінізму.

1994, травень - згідно з наказом по Глухівському державному педагогічному інституту від С. М. Сергєєва-Ценського № 40-Ка з викладачем було укладено трудовий договір (угоду) на посаду асистента (0,5 ст.) кафедри суспільних наук до 31 серпня 1995 року.

1995, жовтень - на підставі наказу по Глухівському державному педагогічному інституту від С. М. Сергєєва-Ценського № 61-К прийнято на посаду доцента (0,5 ст.) кафедри суспільних наук до 31 серпня 1997 року згідно поданої заяви.

1997, вересень - звільнений з посади викладача кафедри

соціально-економічних дисциплін у зв'язку із закінченням терміну договору.

Родина:

Дружина: Олена Петрівна Стожок (1925 - 2015), соратниця та секретарка свого чоловіка, яка писала надиктовані практично сліпим чоловіком всі його наукові праці та краєзнавчі розвідки. Разом із ним перебувала на заняттях у педагогічному інституті, вела журнали академічних груп.

Доньки:

Валентина Солова (народилася в 1947 році, працювала в Ніжинському університеті, де вчилася. Працювала старшим викладцем на кафедрі педагогіки. Пішла на пенсію майже в 70 річному віці. У 2002 р. - уповноважена особа політичної партії "Жінки за майбутнє" Всеукраїнського політичного об'єднання в багатомандатному загальнодержавному виборчому окрузі та одномандатних виборчих округах по виборах народних депутатів України 31 березня 2002 року по виборчому округу № 209.

Тамара (1956-1979).

Людмила (народилася в 1949 році, закінчила КПІ за спеціальністю «хімік-інженер»). Живе в Києві.

Олена (народилася в 1966 році, живе в Глухові, працює у соціальній службі).

Нагороди

Орден Вітчизняної
війни II ст. (6.08.1946);

Орден Вітчизняної
війни III ст. (1945);

Медаль «За
перемогу над
Німеччиною у Великій
Вітчизняній війні»
(15.09.1946);

Медаль «Двадцять
років перемоги над
Німеччиною у Великій
Вітчизняній війні»
(07.05.1965);

Медаль «50 років
Збройним силам СРСР»
(18.10.1967);

Медаль «За
доблестний труд в
ознаменування 100-річчя
з дня народження
Володимира Ілліча Леніна» (02.04.1970).

100-РІЧЧЯ ІСТОРИКА СТОЖКА МИКОЛИ ПАВЛОВИЧА

До 100-річчя з дня народження та 20-річчя з дня смерті кандидата історичних наук (1972), доцента (1976), Відмінника народної освіти УРСР (1974) Миколи Стожка.

100 років тому в Кролевіці 1 серпня 1923 року народився майбутній патріот свого краю, якому німецько-радянська війна та інвалідність не завадили стати відомим та плідним істориком.

Труднощі життя в СРСР: інвалідність на війні і безробіття

Відчувавши, почергово, всі труднощі тоталітарних режимів у дитинстві (колективізація та голодомор, організовані СРСР) та новий нацистський порядок у юності), 20-річний Микола був винагороджений можливістю у вересні 1943 року піти на передову «чорносвітником».

Природні допитливість та здатність мислити врятували солдата від тягот передової. До січня 1944 року він перебував курсантом у складі 745-го армійського запасного стрілецького полку Першого українського фронту.

А вже на початку 1944 року молодого командира взводу 1033-го стрілецького полку 280-тої стрілецької дивізії Першого українського фронту «кинули» у вир війни. Здібний офіцер у квітні того ж року вступив на курсантські курси молодших лейтенантів при 1-й гвардійській армії 4-го українського фронту. Закінчивши курси у серпні 1944 року він командиром взводу вже 258-го стрілецького полку 56-ї гвардійської стрілецької дивізії 2-го Прибалтійського фронту знову був направлений у вир війни. В цей час довелось йому воювати в східній частині Латвії у ході Мадонської наступальної операції, коли війська просунулись на 60-70 км уздовж північного берега Західної Двіни і звільнили великий вузол залізничних і шосейних доріг – м. Мадона. З початком осені в ході Ризької операції до 22 жовтня вийшли до Тукумського рубежу оборони військ вермахту, блокувавши в Курляндії групу армій «Північ». Саме в ході

блокадних боїв на Курляндському півострові у січні 1945 року було поранено лейтенанта Миколо Стожка.

Він втратив зір і до 15 липня 1945 року лікувався в Москві. Повернувшись додому до Кролевця інвалідом війни I групи 22-річний ветеран був не потрібний державі-переможниці. Єдине, що одержав Ордени Вітчизняної війни II та III ступенів.

Лише в січні 1947 р. молодому хлопцю вдалося влаштуватися на посаду робітника навчально-виробничого підприємства УТОС у Кролевці, де працював до вступу у вересні 1950 р. на історичний факультет Київського державного університету імені Т. Г. Шевченка. Під час навчання, у лютому 1953 р. (напередодні смерті Сталіна) став членом КПРС. Отримавши диплом з відзнакою за спеціальністю «Історія СРСР» у серпні 1955 р. перші три роки працював учителем історії у середній школі с. Воронинці Лазірківського району (з 2020 р. – Новооржицької селищної територіальної громади Лубенського району) Полтавщини. У серпні 1958 р. переїхав поближче до рідного міста: рік працював вчителем історії Обтовської середньої школи Кролевецького району. Також був обраний секретарем парторганізації школи.

Потяг до краєзнавства та партійна робота

У серпні 1959 р. був призначений заступником директора навчально-виробничого підприємства УТОС у Кролевці (обіймав цю посаду більше десятиліття до липня 1972 року). Весь цей час виконував обов'язки секретаря парторганізації підприємства. Саме цей аспект і дозволяв влаштуватися людині з особливим потребами у радянському суспільстві.

Крім того, за сумісництвом з 1 вересня 1962 року 39-річний Микола Павлович працював викладачем соціально-економічних дисциплін Кролевецького профтехучилища художнього ткацтва.

Будучи активним краєзнавцем, він цікаво розповідав учням про історію Сумщини. Традиційно для того часу історик був активним лектором та пропагандистом на актуальні теми сьогодення. Згідно з характеристикою, даною на нього інститутом, «відрізнявся високою відповідальністю за доручену справу. Морально стійкий. Скромний».

Початок наукових пошуків

З 1968 по 1970 роки Микола Стожок був здобувачем на кафедрі історії Харківського ордена Трудового Червоного прапора державного університету ім. О. М. Горького (нині – Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна). На раді історичного факультету 12 грудня 1970 р. 47-річний М. П. Стожок захистив дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата історичних наук на тему «Трудящі Сумщини в боротьбі за владу Рад у період громадянської війни 1918 – 1920 рр.». Успішний захист було затверджено рішенням Президії Вищої атестаційної комісії при міністерстві вищої та середньої спеціальної освіти СРСР 31 березня 1972 року. Він спеціалізувався над вивченням історії рідного краю та історії революційного руху на Крولهвчині.

15 листопада 1972 року 49-річного Миколу Стожка було призначено на посаду старшого викладача історії КПРС кафедри марксизму-ленінізму. Через два роки він був обраний на посаду в. о.

доцента. Наказом міністра освіти Української РСР О. М. Маринича 1974 року «за багаторічну сумлінну роботу по підготовці висококваліфікованих педагогічних кадрів та з нагоди 100-річчя від дня заснування Глухівського державного педагогічного інституту» вченого було нагороджено значком «Відмінник народної освіти УРСР».

За спогадами колег Микола Павлович читав лекції на відповідному «науковому, ідейно-теоретичному та методичному рівнях. Вони відрізняються представленням багатющого фактичного матеріалу. В кожній лекції він намагався пов'язати місцевий матеріал із загальним теоретичними висновками. Тому лекції його слухаються студентами завжди з інтересом».

Не дивлячись на погане здоров'я він активно брав участь в громадському житті інституту. В 1974 році був обраний член партбюро, керував громадсько-політичною практикою студентів, постійно працював куратором групи, читає лекції для трудящих та студентів...»

Науковець неодноразово публікував статті на історично-партійну тематику у місцевій періодичній пресі. Написав також декілька історичних нарисів.

Рішенням вищої атестаційної комісії при Раді Міністрів СРСР від 7 квітня 1976 року М. П. Стожку було присвоєне вчене звання доцента по кафедрі марксизму-ленінізму.

Улюбленець студентів

Микола Павлович запам'ятався студентам «розвинутого соціалізму» як гарний лектор історії КПРС на перших курсах педагогічного факультету підготовки вчителів 1-3-х класів та ОТФ. Крім того, він керував студентським гуртком. Основна тематики досліджень молодих науковців також зосереджувалася на ідеологічно вивіренних темах того часу: «ленінська дружба народів, бойове братерство трудящих України та Росії в період іноземної воєнної інтервенції та громадянської війни (1918 – 1920 роки), а також Великої Вітчизняної війни (1941-1945 рр.)». Найкращі роботи щорічно відзначалися на обласному турі Всесоюзного конкурсу з проблем суспільних наук.

За словами старшого викладача М. Й. Заремського Микола Павлович проводив значну роботу з патріотичного виховання молоді, прищеплював любов до рідного краю у своїх друкованих роботах та виступах перед студентами.

Доцент М. П. Стожок активно розробляв та упроваджував до освітнього процесу новаторський на той час метод проблемного навчання. Його лекції та семінари відрізнялися високим теоретичним та методичним рівнем, вони з цікавістю сприймаються студентами.

У 1980 р. учений брав участь у написанні фундаментальної праці «Історія міст та сіл Української РСР: Сумська область»: підготував три історичні нариси «Кролевець», «Вороніж» та «Коротченкове». Загалом цей рік виявився плідним для вченого, який практично не бачив. Завдяки допомозі дружини Олені Петрівні, яка писала та друкувала все це, вдалося підготувати понад 20 статей в районних та обласних газетах. Також у дружній родині виховували чотирьох

доньок Валентину (1947 р.н., проживає у Ніжині), на два роки молодшу Тамару (передчасно померла), Людмилу (1949 р.н., проживає у Києві) та наймолодшу Олену, яка проживає у Глухові.

Довгий час, до 1982 року М. П. Стожок проводив активну політико-виховну роботу. Зокрема, працював пропагандистом Глухівського міського партії, був членом районного товариства «Знання». Щорічно виступав із понад 20 лекціями перед студентами інституту, а також у колективах підприємств та організацій Глухова і Кролевця. Також неодноразово обирався головою профгрупи кафедри марксизму-ленінізму.

Активна наукова діяльність на пенсії

Загалом у 1979-1984 роках було надруковано близько 60 статей та нарисів обсягом 20 друкованих аркушів й завершено монографію «У боротьбі за здобуття Жовтня» (З історії бойової співдружності трудящих Радянської Росії і України в роки громадянської війни 1918 – 1919) (увійшла в план видання «Вища

школа» у 1984 році). Більшість із статей було написано на основі архівних джерел, як наукові повідомлення.

На честь «40-річчя Перемоги радянського народу у Великій Вітчизняній війні» ім'я М. П. Стожка було занесено до обласної Книги трудової доблесті.

Вчений за період 1984-1989 років брав участь у 5 наукових конференціях з тезами доповідей, опублікованих у наукових збірниках. Також він опублікував 11 статей в енциклопедичному довіднику «Великий Жовтень і громадянська війна на Україні». А загалом у ці роки у періодичній пресі вийшло понад 100 історико-краєзнавчих статей.

Викладач на сьомому десятку й надалі продовжував ефективно керувати студентським гуртком, де щороку працювали по 8-10 студентів. Одна, а то й дві найкращих студентських наукових робіт щороку направлялися на відповідні конкурси. Їх

автори нагороджувалися Почесними грамотами Сумського обкому комсомолу.

3

проголошенням незалежності України 68-річний доцент кафедри суспільних наук Микола Павлович Стожок й надалі плідно навчав студентів.

Зокрема, він продовжував викладати на дошкільному факультеті та заочному відділі. Ще на півставки він працював секретарем-

читачем, досліджуючі свої улюблені краєзнавічі теми.

1 вересня 1997 року 74-річний Микола Павлович написав заяву про звільнення з посади викладача кафедри соціально-економічних дисциплін у зв'язку із закінченням терміну договору.

Провів на пенсії шість років активного життя. Помер видатний історик та прекрасна людина 20 липня 2003 року на 80-му році життя. Від так, нещодавно минув 20-літній ювілей з дня смерті. Похований Микола Павлович Стожок на Вознесенському цвинтарі Глухова.

Андрій Гриценко, доктор педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри історії, правознавства та методики навчання Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка, член Національної спілки краєзнавців України

БІБЛІОГРАФІЯ НАУКОВИХ ПРАЦЬ ДОЦЕНТА М. П. СТОЖКА

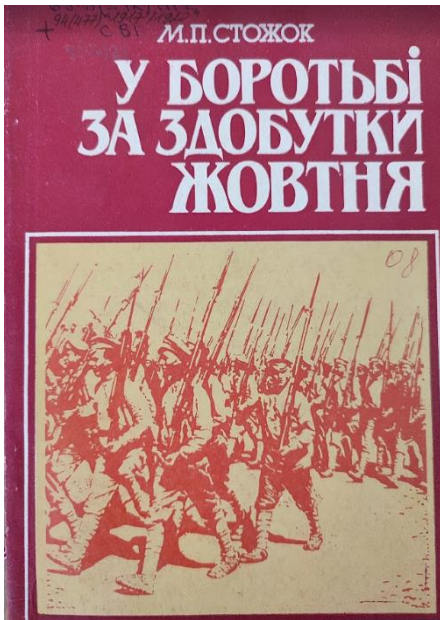
Результати досліджень представлені більш ніж у **180 наукових статтях, навчально-методичних посібниках та розвідках.**

НАЙВІДОМІШІ ПРАЦІ

Дисертація

«Трудящі Сумщини в боротьбі за владу Рад у період громадянської війни 1918 – 1920 рр.». **Кандидатська дисертація** на здобуття наукового ступеня кандидата історичних наук. Харків: Харківський державний університет ім. М. Горького, 1970. Рукопис. (12,0 д. а.)

«Трудящі Сумщини в боротьбі за владу Рад у період громадянської війни 1918 – 1920 рр.». **Автореферат дисертації** на здобуття наукового ступеня кандидата історичних наук. Харків: Вид-во Харківського державного університету ім. М. Горького, 1970. (1,0 д. а.)

Монографія

У боротьбі за здобутки Жовтня : монографія. Харків: Видавництво при Харківському державному університеті видавничого об'єднання «Вища школа», 1984. 147 с. (9,5 д. а.). Тираж 1000 примірників.

Статті в енциклопедичних витаннях та книгах

Солдат Жовтня. *Ленінські зорі над Сумщиною*. Харків: Вид-во «Прапор», 1970. (0,3 д. а.)

Кролевець [Історико-краєзнавчий нарис]. *Історія міст і сіл Української РСР: В 26 т. Сумська область* / Ред. кол. тома: Макухін І. Я. (гол. редкол.), Гриченко І. Т. (заст. гол. редкол.), Долгін Г. С., Калітаєв К. Г., Кафтарян С. М., Козирєв П. В., Косяк О. О., Малкієль С. В., Підпригора А. Я., Полохов В. М., Сахарова Н. Ф. (відп. секр. редкол.), Скрипник В. Д., Ступак Ю. П. АН УРСР. Інститут історії. Київ: Голов. ред. УРЕ АН УРСР, 1973. С. 323 - 335: карта, 3 іл.; вкл. іл. У співавторстві з М. М. Гавриленком, М. Г. Серезенком. URL:

<https://ukrskr.com.ua/sumska/krolevetskiy/krolevets-krolevetskiy-rayon-sumska-oblast> // http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/ua/elib.exe?Z21ID=&I21DBN=UKRLIB&P21DBN=UKRLIB&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=online_book&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=FF=&S21STR=ukr0000998 (1,3 д. а.)

Камінь [Історико-краєзнавчий нарис]. *Історія міст і сіл Української РСР: В 26 т. Сумська область* / Ред. кол. тома: Макухін І. Я. (гол. редкол.), Гриченко І. Т. (заст. гол. редкол.), Долгін Г. С., Калітаєв К. Г., Кафтарян С. М., Козирєв П. В., Косяк О. О., Малкієль С. В., Підпригора А. Я., Полохов В. М., Сахарова Н. Ф. (відп. секр. редкол.), Скрипник В. Д., Ступак Ю. П. АН УРСР. Інститут історії. Київ: Голов. ред. УРЕ АН УРСР, 1973. С. 341 - 347. URL: <https://ukrskr.com.ua/sumska/krolevetskiy/kamin-krolevetskiy-rayon-sumska-oblast> // http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/ua/elib.exe?Z21ID=&I21DBN=UKRLIB&P21DBN=UKRLIB&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=online_book&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=FF=&S21STR=ukr0000998 (1,0 д. а.)

Вороніж [Історико-краєзнавчий нарис]. *Історія міст і сіл Української РСР: В 26 т. Сумська область* / Ред. кол. тома: Макухін І. Я. (гол. редкол.), Гриченко І. Т. (заст. гол. редкол.), Долгін Г. С., Калітаєв К. Г., Кафтарян С. М., Козирєв П. В., Косяк

О. О., Малкієль С. В., Підопригора А. Я., Полохов В. М., Сахарова Н. Ф. (відп. секр. редкол.), Скрипник В. Д., Ступак Ю. П. АН УРСР. Інститут історії. Київ: Голов. ред. УРЕ АН УРСР, 1973. С. 610 - 617. URL: <https://ukrssr.com.ua/sumska/shostkin/voronizh-shostkinskiy-rayon-sumska-oblast> // http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/ua/elib.exe?Z21ID=&I21DBN=UKRLIB&P21DBN=UKRLIB&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=online_book&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=FF=&S21STR=ukr0000998 У співавторстві з М. А. Андрееєвим, П. О. Шаматріним. (1,0 д. а.)

Коротченко [Історико-краєзнавчий нарис]. *Історія міст і сіл Української РСР: В 26 т. Сумська область* / Ред. кол. тома: Макухін І. Я. (гол. редкол.), Гриченко І. Т. (заст. гол. редкол.), Долгін Г. С., Калітаєв К. Г., Кафтарян С. М., Козирев П. В., Косяк О. О., Малкієль С. В., Підопригора А. Я., Полохов В. М., Сахарова Н. Ф. (відп. секр. редкол.), Скрипник В. Д., Ступак Ю. П. АН УРСР. Інститут історії. Київ: Голов. ред. УРЕ АН УРСР, 1973. С. 617 - 623. URL: <https://ukrssr.com.ua/sumska/shostkin/korotchenkoveshostkinskiy-rayon-sumska-oblast> // http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/ua/elib.exe?Z21ID=&I21DBN=UKRLIB&P21DBN=UKRLIB&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=online_book&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=FF=&S21STR=ukr0000998 У співавторстві з М. В. Мірошніченком, М. М. Петренком. (1,3 д. а.)

Воронеж [Історико-краєзнавчий нарис]. *Історія городов и сел Украинской ССР: В 26 т. Сумская область* / АН УССР. Ин-т истории; Гл. редкол.: П. Т. Тронько (пред.) и др. – К.: Гл. ред. Укр. сов. энцикл. АН УССР, 1980. С. 596 – 604. У співавторстві з М. А. Андрееєвим, П. О. Шаматріним. (1,0 д. а.)

Коротченко [Історико-краєзнавчий нарис]. *Історія городов и сел Украинской ССР: В 26 т. Сумская область* / АН УССР. Ин-т истории; Гл. редкол.: П. Т. Тронько (пред.) и др. – К.: Гл. ред. Укр. сов. энцикл. АН УССР, 1980. С. 604 – 610. У співавторстві з М. В. Мірошніченком, Н. І. Сутулою. (1,3 д. а.)

Кролевец [Історико-краєзнавчий нарис]. *Історія городов и сел Украинской ССР: В 26 т. Сумская область* / АН УССР. Ин-т истории; Гл. редкол.: П. Т. Тронько (пред.) и др. – К.: Гл. ред. Укр.

Роменець Василь Власович. *Великий Жовтень і громадянська війна на Україні: Енциклопедичний довідник* / Відп. ред. І. Ф. Курас. Київ: Гол. ред. УРЕ, 1987. С. 491.

Сто сімдесят п'ятий Батуринський стрілецький полк. *Великий Жовтень і громадянська війна на Україні: Енциклопедичний довідник* / Відп. ред. І. Ф. Курас. Київ: Гол. ред. УРЕ, 1987. С. 533.

Шосткинська організація КР(б)У. *Великий Жовтень і громадянська війна на Україні: Енциклопедичний довідник* / Відп. ред. І. Ф. Курас. Київ: Гол. ред. УРЕ, 1987. С. 608.

Фахові статті

Кролевець вшановує пам'ять Т. Г. Шевченка [До історії міст і сіл Радянської України]. *Український історичний журнал* : орган Інституту історії Академії наук Української РСР, Інституту історії партії ЦК КП України — філіалу Інституту марксизму-ленінізму при ЦК КПКР. 1964. № 1. С. 105 – 107. URL: [http://resource.history.org.ua/cgi-](http://resource.history.org.ua/cgi-bin/eiu/history.exe?&I21DBN=EJRN&P21DBN=EJRN&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=njuu_all&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21COLORTERMS=0&S21P03=I=&S21STR=journal%2F1964%2F1)

[bin/eiu/history.exe?&I21DBN=EJRN&P21DBN=EJRN&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=njuu_all&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21COLORTERMS=0&S21P03=I=&S21STR=journal%2F1964%2F1](http://resource.history.org.ua/cgi-bin/eiu/history.exe?&I21DBN=EJRN&P21DBN=EJRN&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=njuu_all&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21COLORTERMS=0&S21P03=I=&S21STR=journal%2F1964%2F1) (0,4 д. а.)

Окраса нашого побуту // Народна творчість та етнографія : наук.-попул. ілюстр. журнал ІМФЕ ім. М. Т. Рильського. 1966. № 2. С. 108 – 112. (0,2 д. а.)

Створення партійних організацій у полках Другої Української радянської дивізії. *Український історичний журнал* : орган Інституту історії Академії наук Української РСР, Інституту історії партії ЦК КП України — філіалу Інституту марксизму-ленінізму при ЦК КПКР. 1968. № 2. С. 98 – 101. URL: <http://resource.history.org.ua/cgi->

bin/eiu/history.exe?&I21DBN=EJRN&P21DBN=EJRN&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21COLORTERMS=0&S21P03=IDP=&S21STR=journal 1968 2 98 (0,2 д. а.)

КРОЛЕВЕЦЬ ВШАНОВУЄ ПАМ'ЯТЬ Т. Г. ШЕВЧЕНКА

Кролевець — одне з небагатьох міст України, історія якого тісно зв'язана з іменем Т. Г. Шевченка. 25—26 серпня 1859 р., повертаючись до Петербурга з своєї останньої подорожі на Україну, тут побував Т. Г. Шевченко¹. До цього часу на західній околиці міста, по вул. Свердлова № 61, зберігається будинок з меморіальною дошкою, в якому зупинявся поет. Будинок належав Г. М. Огієвській, рідній сестрі Лазаревських, друзів Великого Кобзаря. Недовго відпочивав Тарас Григорович з Огієвських. Кролевецький городничий швидко виписав поету подорожню, даючи зрозуміти, що його дальше перебування в Кролевеці не бажане, і повідомив чернігівського губернатора: «...26 серпня проїхав через місто Кролевець у Санкт-Петербург академік Тарас Шевченко»².

Недовгим було перебування Тараса Григоровича в місті, але він не забував своїх нових друзів. У 1860 р. поет надіслав Г. М. Огієвській шойно надрукований примірник «Кобзаря» з дарчим написом. Як святиню, до кінця свого життя зберігала жінка цей подарунок і, вмираючи, завішала його своїм нащадкам. Сто років зберігався цей «Кобзар» в Кролевеці. У 1959 р. один з родичів Огієвських Ю. С. Ланчевський виїхав з Кролевеця до Москви і забрав книжку з собою³.

Вдруге Кролевець побачив поета вже в домовині. 4 травня 1861 р. через усе місто до садиби Огієвських проїхала увітчана червона труна з прахом Т. Г. Шевченка. Г. М. Огієвська зняла на пам'ять з домовини маленький віночок паперових квітів, який довго зберігався в домі⁴. Свято бережуть пам'ять про великого сина українського народу жителі Кролевеця з тих далеких часів.

Під час перебування Т. Г. Шевченка Кролевець був маленьким повітовим містечком з 7 тис. мешканців і 824 будинками — невеличкими селянськими хатами під солом'яними стріхами, і тільки в центрі міста було кілька будинків, вкритих дерев'яною шепюю, що належали купцям і чиновникам⁵. З промислових підприємств у місті були 3 невеликих миловарних заводи і 5 цегельень, кілька водяних млинів, а поблизу Кролевеця — паперова фабрика поміщика А. В. Кочубея, що за рік виробляла 64 тис. пудів різного паперу і на якій працювало близько 200 селян-кріпаків⁶. Незважаючи

¹² «Революція 1905—1907 років на Україні. Збірник документів і матеріалів», К., 1949, стор. 286—287.

¹ К. Лазаревська. Шевченко і брати Лазаревські (дещо з родинного архіву Лазаревських), журн. «Україна», 1928, кн. 4, стор. 50.

² «До сторіччя з дня смерті Т. Г. Шевченка», Суми, 1961, стор. 28.

³ Газ. «Зоря комунізму» (орган Кролевецького РК КП України і райради депутатів трудящих), 7 березня 1961 р.

⁴ К. Лазаревська. Назв. праця, журн. «Україна», 1928, кн. 4, стор. 50.

⁵ «Памятная книга Черниговской губернии», Чернигов, 1861, стор. 179.

⁶ Там же, стор. 96.

Головний комісар. *Ранок* : громадсько-політичний і літературно-мистецький місячник, орган ЦК ЛКСМУ. 1967. № 10. (0,2 д. а.)

Бронепоезд № 10. *Ранок* : громадсько-політичний і літературно-мистецький місячник, орган ЦК ЛКСМУ. 1967. № 12. (0,2 д. а.)

Слідами героїв.

Ранок : громадсько-політичний і літературно-мистецький місячник, орган ЦК ЛКСМУ. 1986. № 10. (0,3 д. а.)

Селянські тижні. *Хлібороб України* : український щомісячний масовий науково-виробничий журнал. 1980. № 4. (0,2 д. а.)

Сільська сходка ухвалила. *Хлібороб України* : український щомісячний масовий науково-виробничий журнал. 1986. № 10. (0,2 д. а.)

Прислал нас Владимир Ильич. *Военные знания* : ежемесечный научно-популярный массовый журнал ДОСААФ.

1980. № 11. (0,2 д. а.)

Любов та шана. *Пам'ятники України* : інформаційно-методичний щомісячний бюллетень Українського товариства охорони пам'яток історії та культури. 1980. № 4. (0,3 д. а.)

Рукописи

Боевое содружество трудящихся страны Советов в борьбе против иностранных интервентов и внутренней контрреволюции в 1918 - 1919 гг. (12,0 д. а.)

ПУБЛІКАЦІЙ ДОЦЕНТА М. П. СТОЖКА ЗА РОКАМИ

Результати досліджень представлені більш ніж у 190 наукових статтях, навчально-методичних посібниках та розвідках.

Найбільше було опубліковано в 1967 та 1980 роках, відповідно, 24 та 22 публікації. Також плідними були й 1986 рік (13) та 1983-й (12), а також 1963, 1966 та 1987 роки (по 10 публікацій). Хоча були й роки коли було опублікована лише по 1 публікації – в 1969, 1974, 1975 та 1976 роках. Загалом в 1970-ті роки було опубліковано 49 назв статей, а найбільше в 1960-ті роки – 75.

1961

1. Стожок М. П. Кролевецький рушник. *Зоря комунізму* : газета Кролевецького районного комітету Комуністичної партії України і райради депутатів трудящих. 1961. 16 березня. (0,4 д. а.).
2. Стожок М. П. Цього ніколи не станеться. *Зоря комунізму* : газета Кролевецького РК КП України і райради депутатів трудящих. 1961. 22 червня. (0,3 д. а.).

1962

3. Стожок М. П. Від перших суботників до бригад комуністичної праці. *Зоря комунізму* : газета Кролевецького РК КП України і райради депутатів трудящих. 1962. 27 березня. (0,3 д. а.).
4. Стожок М. П. Наші земляки – учасники вітчизняної війни 1912 р. *Народна трибуна* : газета Глухівського районного комітету Компартії України та районної Ради депутатів трудящих (м. Глухів Сумської області). 1962. 24 серпня. (0,3 д. а.).
5. Стожок М. П. Пліч-о-пліч з великим російським народом. *Зоря комунізму* : газета Кролевецького РК КП України і райради депутатів трудящих. 1962. 11 січня. (0,3 д. а.).
6. Стожок М. П. Справи церковні та справи гріховні. *Народна трибуна* : газета Глухівського РК КП України та районної Ради депутатів трудящих. 1962. 9 червня. (0,4 д. а.).

1963

7. Стожок М. П. Видатний революціонер і вчений (про М. І. Кібальчича). *Зоря комунізму* : газета Кролевецького РК КП України і райради депутатів трудящих. 1963. 31 жовтня. (0,3 д. а.).

8. Стожок М. П. Він був у нашому краї (про Тараса Шевченка). *Зоря комунізму* : газета Кролевецького РК КП України і райради депутатів трудящих. 1963. 10 березня. (0,3 д. а.).

9. Стожок М. П. Локня. Її минуле та сьогодні. *Маяк комунізму* : газета Кролевецького районного комітету Компартії України та районної Ради депутатів трудящих (м. Кролевець Сумської області). 1963. 28 жовтня. (0,3 д. а.).

10. Стожок М. П. Минуле і сьогодні Кlishок. *Маяк комунізму* : газета Кролевецького РК КП України та районної Ради депутатів трудящих. 1963. 5 жовтня. (0,3 д. а.).

11. Стожок М. П. Розвиток капіталізму на селі. *Маяк комунізму* : газета Кролевецького РК КП України та районної Ради депутатів трудящих. 1963. 12 листопада. (0,4 д. а.).

12. Стожок М. П. Світить сонце комунізму у колгоспному селі. *Маяк комунізму* : газета Кролевецького РК КП України та районної Ради депутатів трудящих. 1963. 26 вересня. (0,3 д. а.).

13. Стожок М. П. Село Камінь у минулому і сьогодні. *Маяк комунізму* : газета Кролевецького РК КП України та районної Ради депутатів трудящих. 1963. 18 травня. (0,4 д. а.).

14. Стожок М. П. Село на річці Реть. *Маяк комунізму* : газета Кролевецького РК КП України та районної Ради депутатів трудящих. 1963. 23 листопада. (0,3 д. а.). (0,3 д. а.).

15. Стожок М. П. Село, роки, люди (про с. Мутин). *Маяк комунізму* : газета Кролевецького РК КП України та районної Ради депутатів трудящих. 1963. 8 серпня. (0,3 д. а.).

16. Сереженко М., [Стожок М.](#) Став невпізнаним Кролевець. *Маяк комунізму* : газета Кролевецького РК КП України та районної Ради депутатів трудящих. 1963. № 78. 10 вересня. С. 4; № 80. 14 вересня. С. 4; № 82. 19 вересня. С. 4.

1964

17. Стожок М. П. Бої за Кролевеччину в 1941 році. *Маяк комунізму* : газета Кролевецького РК КП України та районної Ради депутатів трудящих. 1964. № 122. 10 жовтня. С. 2.

18. Стожок М. П. Він був у нашому краї. *Маяк комунізму* : газета Кролевецького РК КП України та районної Ради депутатів трудящих. 1964. № 30. 10 березня. С. 2.

19. Стожок М. П. Крелевець вшановує пам'ять Т. Г. Шевченка [До історії міст і сіл Радянської України]. *Український історичний журнал* : орган Інституту історії Академії наук Української РСР, Інституту історії партії ЦК КП України — філіалу Інституту марксизму-ленінізму при ЦК КПРС. 1964. № 1. С. 105 – 107. URL: http://resource.history.org.ua/cgi-bin/eiu/history.exe?&I21DBN=EJRN&P21DBN=EJRN&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=njuu_all&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21COLORTERMS=0&S21P03=I=&S21STR=journal%2F1964%2F1 (0,4 д. а.)

Український ІСТОРИЧНИЙ ЖУРНАЛ

№ 1
СІЧЕНЬ —
ЛЮТИЙ
1964

РІК ВИДАННЯ ВОСЬМИЙ

ОРГАН ІНСТИТУТУ ІСТОРІЇ АКАДЕМІЇ НАУК УКРАЇНСЬКОЇ РСР, ІНСТИТУТУ ІСТОРІЇ ПАРТІЇ ЦК КП УКРАЇНИ — ФІЛІАЛУ ІНСТИТУТУ МАРКСИЗМУ-ЛЕНІНІЗМУ ПРИ ЦК КПРС

20. Стожок М. П. Живопис М. Ярошенка та музика на слова Великого Кобзаря. *Маяк комунізму* : газета Крелевецького РК КП України та районної Ради депутатів трудящих. 1964. 4 січня. (0,3 д. а.).

21. Стожок М. П. Перша соціал-демократична організація Сумщини. *Маяк комунізму* : газета Крелевецького районного комітету Компартії України та районної Ради депутатів трудящих. 1964. 10, 17, 26 грудня. (1,0 д. а.).

22. Стожок М. П. Розквів щастям Ярославець. *Маяк комунізму* : газета Крелевецького РК КП України та районної Ради депутатів трудящих. 1964. 2 квітня. (0,5 д. а.).

23. Стожок М. П. Розквітає село, розквітає життя колгоспників. *Маяк комунізму* : газета Крелевецького РК КП України та районної Ради депутатів трудящих. 1964. 4 липня. (0,3 д. а.).

24. Стожок М. П. Червоний ранок у розквіті. *Маяк комунізму* : газета Кролевецького РК КП України та районної Ради депутатів трудящих. 1964. 15 жовтня. (0,3 д. а.)

1965

25. Стожок М. П. Зв'язки робітничих організацій Конотопу та Шостки. *Радянський прапор* : газета Конотопського міського і районного комітету Компартії України, міської та районної Рад депутатів трудящих (м. Конотоп Сумської області). 1965. 25 червня. (0,4 д. а.)

26. Стожок М. П. Кролевецький плакатний вісник. *Зоря комунізму* : газета Кролевецького РК КП України і райради депутатів трудящих. 1965. 4 травня. (0,2 д. а.)

27. Стожок М. П. Стародавнє місто Воргол. *Маяк комунізму* : газета Кролевецького РК КП України та районної Ради депутатів трудящих. 1965. 21 серпня. (0,3 д. а.)

28. Стожок М. П. Шлях до нового життя. *Маяк комунізму* : газета Кролевецького РК КП України та районної Ради депутатів трудящих. 1965. 2 липня. (0,5 д. а.)

29. Стожок М. П. Цікава знахідка. *Маяк комунізму* : газета Кролевецького РК КП України та районної Ради депутатів трудящих. 1965. № 147. 7 грудня. С. 4. (0,2 д. а.)

1966

30. Стожок М. П. Вони боролися за владу Рад. *Маяк комунізму* : газета Кролевецького РК КП України та районної Ради депутатів трудящих. 1966. 7 листопада. (0,2 д. а.)

31. Стожок М. П. Вони звільняли Кролевець. *Маяк комунізму* : газета Кролевецького РК КП України та районної Ради депутатів трудящих. 1966. 12 листопада. (0,2 д. а.)

32. Стожок М. П. В особі Рад та виконкомів. *Маяк комунізму* : газета Кролевецького РК КП України та районної Ради депутатів трудящих. 1966. 5 грудня. (0,3 д. а.)

33. Стожок М. П. Кролевецький комуністичний. *Ленінська правда* : газета Сумського обласного комітету Компартії України та обласної Ради депутатів трудящих (м. Суми). 1966. 25 січня. (0,2 д. а.)

34. Стожок М. П. Революцією мобілізований. *Нові горизонти* : газета Коропського районного комітету Компартії

України та районної Ради депутатів трудящих (сmt. Короп Чернігівської області). 1966. 27 грудня. (0,3 д. а.)

35. Стожок М. П. Окраса нашого побуту. *Народна творчість та етнографія* : наук.-попул. ілюстр. журнал ІМФЕ імені М. Т. Рильського. 1966. № 2. С. 108 – 112. (0,2 д. а.)

36. Стожок М. П. Створення партійних організацій у полках Другої Української радянської дивізії. *Український історичний журнал* : орган Інституту історії Академії наук Української РСР, Інституту історії партії ЦК КП України — філіалу Інституту марксизму-ленінізму при ЦК КІРС. 1968. № 2. С. 98 – 101. URL:

http://resource.history.org.ua/cgi-bin/eiu/history.exe?&I21DBN=EJRN&P21DBN=EJRN&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21COLORTERMS=0&S21P03=IDP=&S21STR=journal_1968_2_98 (0,2 д. а.)

37. Стожок М. П. У ті буремні роки. *Ленінська зміна* : газета Харківського обласного комітету ЛКСМ України (м. Харків). 1966. 1 травня. (0,2 д. а.)

1967

38. Стожок М. П. 3-й Лебединський полк у боях з денікінцями. *Будівник комунізму* : газета Лебединського районного комітету Компартії України та районної Рад депутатів трудящих (м. Лебедин Сумської області). 1967. 17 жовтня. (0,3 д. а.)

39. Стожок М. П. 46-та дивізія в боях за Кролевеччину. *Маяк комунізму* : газета Кролевецького РК КП України та районної Ради депутатів трудящих. 1967. 23 лютого. (0,3 д. а.)

40. Стожок М. П. 46-та дивізія в боях за Конотоп. *Радянський прапор* : газета Конотопського міського і районного комітету Компартії України, міської та районної Рад депутатів трудящих. 1967. 25 березня. (0,3 д. а.)

41. Стожок М. П. 7-ий Сумський полк в боях за владу Рад. *Вперед* : газета (м. Суми). 1967. 10 серпня. (0,5 д. а.)

42. Стожок М. П. Агітатори Балтики на Сумщині. *Маяк комунізму* : газета Кролевецького РК КП України та районної Ради депутатів трудящих. 1967. 12 серпня. (0,3 д. а.)

43. Стожок М. П. В. В. Роменець - головний комісар Черноморського флоту. *Маяк комунізму* : газета Кролевецького РК

КП України та районної Ради депутатів трудящих. 1967. 11 лютого (0,5 д. а.)

44. Стожок М. П. Внесок трудящих Кролевеччини у визволенні Болгарії. *Маяк комунізму* : газета Кролевецького РК КП України та районної Ради депутатів трудящих. 1967. 16 квітня. (0,3 д. а.)

45. Стожок М. П. Бронепоезд № 10. *Ранок* : громадсько-політичний і літературно-мистецький місячник, орган ЦК ЛКСМУ. 1967. № 12. (0,2 д. а.)

46. Стожок М. П. Глухівські полки в боях за владу Рад. По матеріалах Центрального архіву Радянської армії. *Народна трибуна* :

газета Глухівського РК КП України та районної Ради депутатів трудящих. 1967. № 124. 12 жовтня. С. 3 – 4. (0,5 д. а.); 1967. № 125. 15 жовтня. С. 3. (0,2 д. а.)

47. Стожок М. П. Головний комісар.

Слава Севастополя : газета Севастопольського міського комітету Компартії України та міської Ради народних депутатів

(м. Севастополь). 1967. 5 листопада. (0,4 д. а.)

48. Стожок М. П. Головний комісар.

Ранок : літературно-

мистецький місячник, орган ЦК ЛКСМУ. 1967. № 10. (0,2 д. а.)

49. Стожок М. П. Добровольці 1919 року. *Маяк комунізму* : газета Кролевецького РК КП України та районної Ради депутатів трудящих. 1967. 1 травня. (0,3 д. а.)

50. Стожок М. П. За правду. *Радянське село* : газета Бахмацького районного комітету Компартії України та районної Ради депутатів трудящих (м. Бахмач Чернігівської області). 1967. 9 вересня. (0,2 д. а.)
51. Стожок М. П. Життя відстояне у боях. *Нові горизонти* : газета Коропського РК КП України та районної Ради депутатів трудящих. 1967. 1 січня. (0,3 д. а.)
52. Стожок М. П. Кулеметник бронепоезда Брянського Совдепа. *Маяк комунізму* : газета Кролевецького РК КП України та районної Ради депутатів трудящих. 1967. 29 серпня. (0,4 д. а.)
53. Стожок М. П. Літературний поїзд імені Леніна на Сумщині. *Ленінська правда* : газета Сумського обласного комітету КП України та обласної Ради депутатів трудящих. 1967. 7 січня. (0,2 д. а.)
54. Стожок М. П. Незабутнього 1920-го року. *Маяк комунізму* : газета Кролевецького РК КП України та районної Ради депутатів трудящих. 1967. 22 квітня. (0,3 д. а.)
55. Стожок М. П. Перша повітова конференція комуністів Кролевеччини. *Маяк комунізму* : газета Кролевецького РК КП України та районної Ради депутатів трудящих. 1967. 12 грудня. (0,4 д. а.)
56. Стожок М. П. Перша повітова конференція комуністів. *Нові горизонти* : газета Коропського РК КП України та районної Ради депутатів трудящих. 1967. 23 грудня. (0,4 д. а.)
57. Стожок М. П. Перший Білопільський полк у боях за владу Рад. *Радянська правда* : газета Білопільського районного комітету Компартії України та районної Ради народних депутатів (м. Білопілья Сумської області). 1967. 28 вересня. (0,3 д. а.)
58. Стожок М. П. Перший з'їзд Рад Кролевіччини. *Маяк комунізму* : газета Кролевецького РК КП України та районної Ради депутатів трудящих. 1967. 12 грудня. (0,4 д. а.)
59. Стожок М. П. Полки Сумщини у боях із денікінськими бандами. *Вперед* : газета (м. Суми). 1967. 31 жовтня. (0,4 д. а.)
60. Стожок М. П. У тривожний 1919 рік. *Маяк комунізму* : газета Кролевецького РК КП України та районної Ради депутатів трудящих. 1967. 1 січня. (0,2 д. а.)
61. Стожок М. П. Ярославський народний музей. *Ленінська правда* : газета Сумського обласного комітету КП

України та обласної Ради депутатів трудящих. 1967. 31 березня. (0,2 д. а.).

1968

62. Стожок М. П. 12-та армія у боротьбі з бандитизмом. *Маяк комунізму* : газета Кролевецького РК КП України та районної Ради депутатів трудящих. 1968. 20 лютого. (0,3 д. а.).

63. Стожок М. П. 41-ша дивізія у боях за м. Глухів (1919). За матеріалами Центрального архіву Радянської армії. *Народна трибуна* : газета Глухівського РК КП України та районної Ради депутатів трудящих. 1968. № 29. 5 березня. (0,4 д. а.).

64. Стожок М. П. Дружба навіки. *Народна трибуна* : газета Глухівського РК КП України та районної Ради депутатів трудящих. 1968. № 33. 16 березня. С. 4. (0,2 д. а.).

65. Стожок М. П. Дружба навіки. *Маяк комунізму* : газета Кролевецького РК КП України та районної Ради депутатів трудящих. 1968. 16 березня. (0,2 д. а.)

66. Стожок М. П. Згадуючи сторінки минулого. *Маяк комунізму* : газета Кролевецького РК КП України та районної Ради депутатів трудящих. 1968. 31 серпня. (0,3 д. а.)

67. Стожок М. П. Ленінська єдність партії. *Радянський прапор* : газета Конотопського міського і районного комітету Компартії України, міської та районної Рад депутатів трудящих. 1968. 13 червня. (0,4 д. а.).

68. Стожок М. П. Ленінське. *Маяк комунізму* : газета Кролевецького РК КП України та районної Ради депутатів трудящих. 1968. 6 лютого. (0,4 д. а.).

69. Стожок М. П. Г.І. Петровський розповідає кролівчанам про вождя. *Маяк комунізму* : газета Кролевецького РК КП України та районної Ради депутатів трудящих. 1968. 5 листопада. (0,4 д. а.).

70. Стожок М. П. Перший Кролевецький комуністичний загін. *Маяк комунізму* : газета Кролевецького РК КП України та районної Ради депутатів трудящих. 1968. 8 лютого. (0,3 д. а.).

71. Стожок М. П. Червона Армія у боротьбі проти бандитизму. *Радянський прапор* : газета Конотопського міського і районного комітету Компартії України, міської та районної Рад депутатів трудящих. 1968. 27 лютого. (0,4 д. а.).

1969

72. Стожок М. П. Поема на полотні. *Молодь України* : орган ЦК ВЛКСМУ. 1969. 6 липня. (0,2 д. а.)

1970

73. Стожок М. П. «Трудящі Сумщини в боротьбі за владу Рад у період громадянської війни 1918 – 1920 рр.». Кандидатська дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата історичних наук. Харків: Харківський державний університет ім. М. Горького, 1970. Рукопис. (12,0 д. а.)

74. Стожок М. П. «Трудящі Сумщини в боротьбі за владу Рад у період громадянської війни 1918 – 1920 рр.». Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата історичних наук. Харків: Вид-во Харківського державного університету ім. М. Горького, 1970. (1,0 д. а.)

1972

75. Стожок М. П. Дружба народів-братів. *Маяк комунізму* : газета Кролевецького РК КП України та районної Ради депутатів трудящих. 1972. 15 лютого. (0,4 д. а.)

76. Стожок М. П. За братської взаємодопомоги. *Маяк комунізму* : газета Кролевецького РК КП України та районної Ради депутатів трудящих. 1972. 21 грудня. (0,3 д. а.)

1973

77. Андреев М.А., Стожок М. П., Шамарін П. О. Вороніж [Історико-краєзнавчий нарис]. *Історія міст і сіл Української РСР: В 26 т. Сумська область* / Ред. кол. тома: Макухін І. Я. (гол. редкол.), Гриченко І. Т. (заст. гол. редкол.), Долгін Г. С., Калітаєв К. Г., Кафтарян С. М., Козирєв П. В., Косяк О. О., Малкієль С. В., Підопригора А. Я., Полохов В. М., Сахарова Н. Ф. (відп. секр. редкол.), Скрипник В. Д., Ступак Ю. П. АН УРСР. Інститут історії. Київ: Голов. ред. УРЕ АН УРСР, 1973. С. 610 - 617. URL: <https://ukrssr.com.ua/sumska/shostkin/voronizh-shostkinskiy-rayon-sumska-oblast> // http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/ua/elib.exe?Z21ID=&I21DBN=UKRLIB&P21DBN=UKRLIB&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=online_book&C21COM=S&S21CNR=

[20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=FF=&S21STR=ukr0000998](#). (1,0 д. а.)

78. Крелевецький район / [М. М. Гавриленко, М. П. Стожок, М. Г. Сереженко; Ф. П. Карабут; Г. Г. Бірюков, В. О. Журід, М. Р. Кобилякова, І. П. Макаренко, Є. П. Чередник] // *Історія міст і сіл Української РСР: В 26 т. — Сумська область. — К.: Гол. ред. УРЕ, 1973. — С.323-353: карта, 3 іл.; вкл. іл. Див. також там же, с.10, 57, 59, 64, 66, 84.*

79. Гавриленко М. М., Сереженко М. Г., Стожок М. П. Крелевець [Історико-краєзнавчий нарис]. *Історія міст і сіл Української РСР: В 26 т. Сумська область /* Ред. кол. тома: Макухін І. Я. (гол. редкол.), Гриченко І. Т. (заст. гол. редкол.), Долгін Г. С., Калітаєв К. Г., Кафтарян С. М., Козирєв П. В., Косяк О. О., Малкієль С. В., Підпригора А. Я., Полохов В. М., Сахарова Н. Ф. (відп. секр. редкол.), Скрипник В. Д., Ступак Ю. П. АН УРСР. Інститут історії. Київ: Голов. ред. УРЕ АН УРСР, 1973. С. 323 - 335: карта, 3 іл.; вкл. іл. Див. також там же, с. 16, 17, 19, 32, 41, 43, 44, 46, 47, 51, 69, 77, 81, 101, 212. URL: <https://ukrssr.com.ua/sumska/krolevetskiy/krolevets-krolevetskiy-rayon-sumska-oblast> // http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/ua/elib.exe?Z21ID=&I21DBN=UKRLIB&P21DBN=UKRLIB&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=online_book&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=FF=&S21STR=ukr0000998 (1,3 д. а.)

80. Стожок М. П. Камінь [Історико-краєзнавчий нарис]. *Історія міст і сіл Української РСР: В 26 т. Сумська область /* Ред. кол. тома: Макухін І. Я. (гол. редкол.), Гриченко І. Т. (заст. гол. редкол.), Долгін Г. С., Калітаєв К. Г., Кафтарян С. М., Козирєв П. В., Косяк О. О., Малкієль С. В., Підпригора А. Я., Полохов В. М., Сахарова Н. Ф. (відп. секр. редкол.), Скрипник В. Д., Ступак Ю. П. АН УРСР. Інститут історії. Київ: Голов. ред. УРЕ АН УРСР, 1973. С. 341 - 347. URL: <https://ukrssr.com.ua/sumska/krolevetskiy/kamin-krolevetskiy-rayon-sumska-oblast> // http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/ua/elib.exe?Z21ID=&I21DBN=UKRLIB&P21DBN=UKRLIB&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=online_book&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=FF=&S21STR=ukr0000998 (1,0 д. а.)

81. Мірошниченко М. В., Стожок М. П., Петренко В. М. Коротченково [Історико-краєзнавчий нарис]. *Історія міст і сіл Української РСР: В 26 т. Сумська область* / Ред. кол. тома: Макухін І. Я. (гол. редкол.), Гриченко І. Т. (заст. гол. редкол.), Долгін Г. С., Калітаєв К. Г., Кафтарян С. М., Козирєв П. В., Косяк О. О., Малкієль С. В., Підпригора А. Я., Полохов В. М., Сахарова Н. Ф. (відп. секр. редкол.), Скрипник В. Д., Ступак Ю. П. АН УРСР. Інститут історії. Київ: Голов. ред. УРЕ АН УРСР, 1973. С. 617 - 623. URL: <https://ukrssr.com.ua/sumska/shostkin/korotchenkove-shostkinskiy-rayon-sumska-oblast> // http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/ua/elib.exe?Z21ID=&I21DBN=UKRLIB&P21DBN=UKRLIB&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=online_book&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=FF=&S21STR=ukr0000998 (1,3 д. а.)

82. Стожок М. П. Місто народних умільців. *Маяк комунізму* : газета Кролевецького РК КП України та районної Ради депутатів трудящих. 1973. 12 травня. (0,3 д. а.)

1974

83. Стожок М. П. З джерел народної армії. *Народна трибуна* : газета Глухівського РК КП України та районної Ради депутатів трудящих. 1974. 23 лютого. (0,3 д. а.)

1975

84. Стожок М. П. Був другом та братом російський народ. *Народна трибуна* : газета Глухівського РК КП України та районної Ради депутатів трудящих. 1975. 30 грудня. (0,4 д. а.)

1976

85. Стожок М. П. Правди не затьмарити. *Маяк комунізму* : газета Кролевецького РК КП України та районної Ради депутатів трудящих. 1976. 22 квітня. (0,4 д. а.)

1977

86. Стожок М. П. Ленінським курсом. *Маяк комунізму* : газета Кролевецького РК КП України та районної Ради депутатів трудящих. 1977. 12 травня. (0,4 д. а.)

районної Рад депутатів трудящих. 1978. 22 лютого. (0,3 д. а.).

94. Стожок М. П. Роки героїчної боротьби. До 325-річчя возз'яднання України з Росією. *Народна трибуна* : газета Глухівського РК КП України та районної Ради депутатів трудящих. 1978. № 151. 19 грудня. (0,3 д. а.).

1979

95. Стожок М. П. Біля джерел змагання. До 50-річчя першого п'ятирічного плану. *Народна трибуна* : газета Глухівського РК КП України та районної Ради депутатів трудящих. 1979. № 49. 24 квітня. (0,3 д. а.). *на фото*

96. Стожок М. П. В боях за власть Советов. *Советская правда* : газета Севського районного комітету КПРС та райради депутатів трудящих Орловської області. 1979. 6 лютого. (0,3 д. а.).

97. Стожок М. П. На аванпостах боротьби за соціалізм. *Маяк комунізму* : газета Кролевецького РК КП України та районної Ради депутатів трудящих. 1979. 20 лютого. (0,4 д. а.).

98. Стожок М. П. Невичерпне джерело енергії мас. *Маяк комунізму* : газета Кролевецького РК КП України та районної Ради депутатів трудящих. 1979. 21 квітня. (0,3 д. а.).

99. Стожок М. П. Перша річниця Червоної Армії. *Народна трибуна* : газета Глухівського РК КП України та районної Ради депутатів трудящих. 1979. 22 лютого. (0,3 д. а.).

100. Стожок Н. П. Праздник братства и солидарности. *Советский воин* : газета Новосибірського Особливого Червонопрапорного військового округу. 1979. 22 лютого. (0,3 д. а.).

101. Стожок М. П. Сторінки історії. *Червоний промінь* : газета Сумського обласного комітету ЛКСМ України (м. Суми). 1979. 23 лютого. (0,3 д. а.).

102. Стожок М. П. У боях за владу Рад. *Народна трибуна* : газета Глухівського РК КП України та районної Ради депутатів трудящих. 1979. 20 січня. (0,3 д. а.).

1980

103. Андреев Н. А., Стожок Н. П., Шаматрин П. А. Воронеж [Історико-краєзнавчий нарис]. *История городов и сел Украинской ССР: В 26 т. Сумская область* / АН УССР. Ин-т истории; Гл. редкол.: П. Т. Тронько (пред.) и др. – К.: Гл. ред. Укр. сов. энцикл. АН УССР, 1980. С. 596 – 604. У співавторстві з (1,0 д. а.)

104. Мирошниченко М. В., Стожок М. П., Сутула Н. И. Коротченково [Історико-краєзнавчий нарис]. *Історія городів і сіл Української ССР: В 26 т. Сумська область* / АН УРСР. Ін-т історії; Гл. редкол.: П. Т. Тронько (пред.) і др. – К.: Гл. ред. Укр. сов. енцикл. АН УРСР, 1980. С. 604 – 610. (1,3 д. а.)

105. Сереженко М. Г., Стожок Н. П. Кролевець [Історико-краєзнавчий нарис]. *Історія городів і сіл Української ССР: В 26 т. Сумська область* / АН УРСР. Ін-т історії; Гл. редкол.: П. Т. Тронько (пред.) і др. – К.: Гл. ред. Укр. сов. енцикл. АН УРСР, 1980. С. 332- 343. (1,3 д. а.)

106. Стожок Н. П. Камень. [Історико-краєзнавчий нарис]. *Історія городів і сіл Української ССР: В 26 т. Сумська область* / АН УРСР. Ін-т історії; Гл. редкол.: П. Т. Тронько (пред.) і др. – К.: Гл. ред. Укр. сов. енцикл. АН УРСР, 1980. С. 356. (0,3 д. а.)

107. Стожок М. П. Борці за правду. *Ленінська правда* : газета Сумського обласного комітету КП України та обласної Ради депутатів трудящих. 1980. 16 грудня. (0,3 д. а.)

108. Стожок М. П. Вони читали «Анти-Дюрінг». *Народна трибуна* : газета Глухівського РК КП України та районної Ради депутатів трудящих. 1980. 28 листопада. (0,3 д. а.)

109. Стожок М. П. Лірники. *Народна трибуна* : газета Глухівського РК КП України та районної Ради депутатів трудящих. 1980. 7 червня. (0,4 д. а.)

110. Стожок М. П. Любов та шана. *Пам'ятники України* : інформаційно-методичний щомісячний бюллетень Українського товариства охорони пам'яток історії та культури. 1980. № 4. (0,3 д. а.)

111. Стожок М. П. Міцний фундамент дружби. *Народна трибуна* : газета Глухівського РК КП України та районної Ради депутатів трудящих. 1980. № 56. 5 квітня. (0,2 д. а.)

112. Стожок М. П. На безименній висоті. До 35-річчя Великої Перемоги. *Народна трибуна* : газета Глухівського РК КП України та районної Ради депутатів трудящих. 1980. № 72. 4 травня. (0,2 д. а.)

113. Стожок М. П. На заклик вождя. *Народна трибуна* : газета Глухівського РК КП України та районної Ради депутатів трудящих. 1980. № 45. 18 березня. (0,3 д. а.)

114. Стожок М. П. Наступ соціалізму по всьому фронту. До 50-річчя XVI з'їзду партії. *Народна трибуна* : газета Глухівського РК

КП України та районної Ради депутатів трудящих. 1980. № 102. 25 червня. (0,2 д. а.).

115. Стожок М. П. Натхненні декретами Жовтня. *Народна трибуна* : газета Глухівського РК КП України та районної Ради депутатів трудящих. 1980. № 177. 5 листопада. (0,3 д. а.).

116. Стожок М. П. По всьому фронту. *Маяк комунізму* : газета Кролевецького РК КП України та районної Ради депутатів трудящих. 1980. 18 червня. (0,4 д. а.).

117. Стожок М. П. Подвиг не забутий. *Шлях комунізму* (сmt. Ямпіль, Сумська обл.). 1980. 9 травня. (0,3 д. а.)

118. Стожок М. П. По шляху економічного та соціального зростання. *Маяк комунізму* : газета Кролевецького РК КП України та районної Ради депутатів трудящих. 1980. 8 квітня. (0,3 д. а.).

119. Стожок М. П. Прислал нас Владимир Ильич. *Военные знания* : ежемісячний науко-популярний масовий журнал ДОСААФ. 1980. № 11. (0,2 д. а.)

120. Стожок М. П. Робітники та книга Енгельса «Анти-Дюрінг». *Маяк комунізму* : газета Кролевецького РК КП України та районної Ради депутатів трудящих. 1980. 27 листопада. (0,3 д. а.).

121. Стожок М. П. Селянські тижні. *Хлібороб України* : український щомісячний масовий науко-виробничий журнал. 1980. № 4. (0,2 д. а.)

122. Стожок М. П. Слово про Леніна. *Маяк комунізму* : газета Кролевецького РК КП України та районної Ради депутатів трудящих. 1980. 22 лютого. (0,3 д. а.).

123. Стожок М. П. Штурм Перекопу. *Народна трибуна* : газета Глухівського РК КП України та районної Ради депутатів трудящих. 1980. 10 листопада. (0,3 д. а.).

1981

124. Стожок М. П. Життя віддане партії та народу. *Маяк комунізму* : газета Кролевецького РК КП України та районної Ради депутатів трудящих. 1981. 3 лютого. (0,3 д. а.).

125. Стожок М. П. Названі брати. *Маяк комунізму*: газета Кролевецького РК КП України та районної Ради депутатів трудящих. 1981. 3 липня. (0,3 д. а.).

126. Стожок М. П. Пліч-о-пліч з побратимами. *Народна трибуна* : газета Глухівського РК КП України та районної Ради депутатів трудящих. 1981. 9 липня. (0,3 д. а.).

1982

127. Стожок М. П. Зоря нового життя. *Маяк комунізму* : газета Кролевецького РК КП України та районної Ради депутатів трудящих. 1982. 7 листопада. (0,3 д. а.).

128. Стожок М. П. Жовтневі стяги : про буремні події 1917 року на Глухівщині. *Народна трибуна*. 1982. № 176. 3 листопада. С. 3. (0,4 д. а.); 1982. № 177. 5 листопада. С. 3. (0,3 д. а.).

129. Стожок М. П. Напередодні. *Маяк комунізму* : газета Кролевецького РК КП України та районної Ради депутатів трудящих. 1982. 3 листопада. (0,3 д. а.).

130. Стожок М. П. Народження великого союзу. *Маяк комунізму* : газета Кролевецького РК КП України та районної Ради депутатів трудящих. 1982. 30 грудня. (0,4 д. а.).

131. Стожок М. П. Перед генеральним штурмом. *Народна трибуна* : газета Глухівського РК КП України та районної Ради депутатів трудящих. 1982. 5 листопада. (0,4 д. а.).

132. Стожок М. П. Солідарність братів-росіян. *Радянське село* : газета Куп'янського районного комітету Компартії України та районної Ради депутатів трудящих. (м. Куп'янськ Харківської обл.). 1982. 4 грудня. (0,3 д. а.).

133. Стожок М. П. Солідарність народів-братів. *Народна трибуна* : газета Глухівського РК КП України та районної Ради депутатів трудящих. 1982. 12 грудня. (0,4 д. а.).

134. Стожок М. П. Спираючись на солідарність великого російського народу. *Маяк комунізму* : газета Кролевецького РК КП України та районної Ради депутатів трудящих. 1982. 2 жовтня. (0,4 д. а.).

1983

135. Стожок М. П. Вересневі блискавиці сорок першого. *Маяк комунізму* : газета Кролевецького РК КП України та районної Ради депутатів трудящих. 1983. 3 вересня. (0,3 д. а.)

136. Стожок М. П. Карл Маркс про наш край. До 165-річчя з дня народження Карла Маркса. *Народна трибуна* : газета Глухівського РК КП України та районної Ради депутатів трудящих. 1983. № 72. 5 травня. (0,4 д. а.).

137. Стожок М. П. Марні зусилля фальсифікаторів. *Маяк комунізму* : газета Кролевецького РК КП України та районної Ради депутатів трудящих. 1983. 13 січня. (0,4 д. а.).

138. Стожок М. П. Минуле та сьогодні солодкого кореня. *Маяк комунізму* : газета Кролевецького РК КП України та районної Ради депутатів трудящих. 1983. 18 жовтня. (0,4 д. а.)

139. Стожок М. П. Життєдайна сила інтернаціоналізму. *Маяк комунізму* : газета Кролевецького РК КП України та районної Ради депутатів трудящих. 1983. 5 липня. (0,4 д. а.).

140. Стожок М. П. На зорі революційного руху. *Маяк комунізму* : газета Кролевецького РК КП України та районної Ради депутатів трудящих. 1983. 11 червня. (0,4 д. а.).

141. Стожок М. П. На зорі створення партії. *Народна трибуна* : газета Глухівського РК КП України та районної Ради депутатів трудящих. 1983. 5 липня. (0,4 д. а.).

142. Стожок М. П. Марні зусилля фальсифікаторів. *Маяк комунізму* : газета Кролевецького РК КП України та районної Ради депутатів трудящих. 1983. 13 січня. (0,4 д. а.).

143. Стожок М. П. Проблемне навчання слухачів політшкіл. *Маяк комунізму* : газета Кролевецького РК КП України та районної Ради депутатів трудящих. 1983. 13 вересня. (0,3 д. а.).

144. Стожок М. П. Проблемний метод навчання – метод глибокого засвоєння знань. *Народна трибуна* : газета Глухівського РК КП України та районної Ради депутатів трудящих. 1983. 25 жовтня. (0,4 д. а.).

145. Стожок М. П. Сила пролетарської солідарності. *Курская правда* : газета Курського обласного комітету КПРС та обласної ради депутатів трудящих. 1982. 19 грудня. (0,3 д. а.).

146. Стожок М. П. Таємниці стародавніх городищ та могил. *Маяк комунізму* : газета Кролевецького РК КП України та районної Ради депутатів трудящих. 1983. 20 грудня. (0,3 д. а.)

1984

147. Стожок М. П. Вірність ідеалам соціалістичного гуманізму. *Маяк комунізму* : газета Кролевецького РК КП України та районної Ради депутатів трудящих. 1984. 15 березня. (0,4 д. а.).

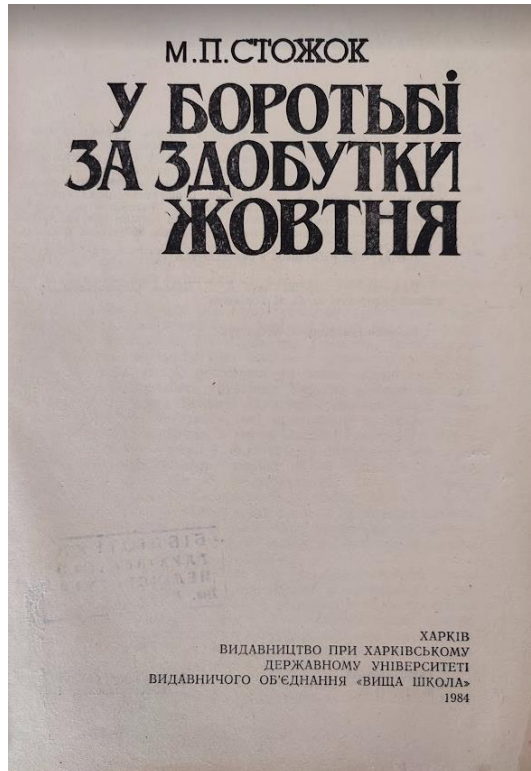
148. Стожок М. П. Новосели XVII століття. *Маяк комунізму* : газета Кролевецького РК КП України та районної Ради депутатів трудящих. 1984. 14 липня. (0,3 д. а.)

149. Стожок М. П. Про це розповіли прадіди. *Маяк комунізму* : газета Кролевецького РК КП України та районної Ради депутатів трудящих. 1984. 28 лютого. (0,3 д. а.)

150. Стожок М. П. Червоні полки наступали. *Ленінська правда* : газета Сумського обласного комітету КП України та обласної Ради депутатів трудящих. 1984. 1 грудня. (0,2 д. а.)

151. Стожок М. П. У походах та боях. *Маяк комунізму* : газета Кролевецького РК КП України та районної Ради депутатів трудящих. 1984. 23 лютого. (0,3 д. а.)

152. Стожок М. П. **У боротьбі за здобутки Жовтня : монографія.** Харків: Видавництво при Харківському державному університеті видавничого об'єднання «Вища школа», 1984. 147 с. (9,5 д. а.)

1985

153. Стожок М. П. 45-та Червонопрапорна. *Народна трибуна* : газета Глухівського РК КП України та районної Ради депутатів трудящих. 1985. 18 січня. (0,3 д. а.)

154. Стожок Н. П. Воспитываем на героических традициях комсомола. *Воспитание учащейся молодежи на примере героики партизанского движения Сумщины* (Метод. рекомендации и материалы), посвященное 40-летию Победы советского народа в Великой Отечественной войне 1941 - 1945 гг. / Сумское отделение педагогического общества Украинской ССР. Глухов, 1985. (0,1 д. а.)

155. Стожок М. П. Вперед зорі назустріч. *Ленінська правда* : газета Сумського обласного комітету КП України та обласної Ради депутатів трудящих. 1985. 1 травня. (0,2 д. а.).

156. Стожок М. П. Ім'я Леніна надихає. *Маяк комунізму* : газета Кролевецького РК КП України та районної Ради депутатів трудящих. 1985. 20 квітня. (0,3 д. а.).

157. Стожок М. П. За братнє єднання. *Маяк комунізму* : газета Кролевецького РК КП України та районної Ради депутатів трудящих. 1985. 7 листопада. (0,3 д. а.).

158. Стожок М. П. За єдиної дії. *Народна трибуна* : газета Глухівського РК КП України та районної Ради депутатів трудящих. 1985. 25 грудня. (0,4 д. а.).

159. Стожок М. П. Зарниці революції над селом. *Маяк комунізму* : газета Кролевецького РК КП України та районної Ради депутатів трудящих. 1985. 9 лютого. (0,3 д. а.).

160. Стожок Н. П. Комсомольцы и молодежь в партизанском движении Сумщины. *Воспитание учащейся молодежи на примере героики партизанского движения Сумщины* (Метод. рекомендации и материалы), посвященное 40-летию Победы советского народа в Великой Отечественной войне 1941 - 1945 гг. / Сумское отделение педагогического общества Украинской ССР. Глухов, 1985. (0,1 д. а.).

161. Стожок М. П. На захист здобутків Жовтня (1919). *Народна трибуна* : газета Глухівського РК КП України та районної Ради депутатів трудящих. 1985. 6 листопада. (0,5 д. а.).

162. Стожок М. П. Напередодні збройного повстання. *Маяк комунізму* : газета Кролевецького РК КП України та районної Ради депутатів трудящих. 1985. 8 червня. (0,3 д. а.).

163. Стожок М. П. Напередодні революційної бурі. *Маяк комунізму* : газета Кролевецького РК КП України та районної Ради депутатів трудящих. 1985. 22 січня. (0,3 д. а.).

164. Стожок М. П. Селянський рух у грудні 1905 року. *Маяк комунізму* : газета Кролевецького РК КП України та районної Ради депутатів трудящих. 1985. 7 грудня. (0,5 д. а.).

1986

165. Стожок М. П. В ім'я здоров'я людини. З історії боротьби проти пияцтва та алкоголізму. *Народна трибуна* : газета

Глухівського РК КП України та районної Ради депутатів трудящих. 1986. 4 квітня. № 55. (0,5 д. а.).

166. Стожок М. П. Ефективно викладати та навчатися. *Маяк комунізму* : газета Кролевецького РК КП України та районної Ради депутатів трудящих. 1986. 2 вересня. (0,3 д. а.).

167. Стожок М. П. З більшовицькою рішучістю. *Маяк комунізму* : газета Кролевецького РК КП України та районної Ради депутатів трудящих. 1986. 14 жовтня. (0,4 д. а.).

168. Стожок М. П. Ленінське слово закликало. *Маяк комунізму* : газета Кролевецького РК КП України та районної Ради депутатів трудящих. 1986. 22 квітня. (0,2 д. а.).

169. Стожок М. П. Ленінським планом побудови соціалізму. *Маяк комунізму* : газета Кролевецького РК КП України та районної Ради депутатів трудящих. 1986. 12 квітня. (0,3 д. а.).

170. Стожок Н. П. Несостоятельность вымыслов буржуазной пропаганды о концепции ускорения социально-экономического развития страны. *XXV съезд КПСС о текущих проблемах совершенствования социалистического общества*: Тезисы докладов участников областной межвузовской научно-теоретической конференции. 12 - 14 июня 1986 г. Суми, 1986. (0,1 д. а.)

171. Стожок М. П. Окрилені ленінськими ідеями. *Радянський прапор* : газета Конотопського міського і районного комітету Компартії України, міської та районної Рад депутатів трудящих. 1986. 5 квітня. (0,3 д. а.).

172. Стожок М. П. Перша маївка. *Ленінська правда* : газета Сумського обласного комітету КП України та обласної Ради депутатів трудящих. 1986. 2 травня. (0,2 д. а.).

173. Стожок М. П. Правда історії та вимисли фальсифікаторів. *Маяк комунізму* : газета Кролевецького РК КП України та районної Ради депутатів трудящих. 1986. 16 січня. (0,3 д. а.).

174. Стожок М. П. Сільська сходка ухвалила. *Хлібороб України* : український щомісячний масовий науково-виробничий журнал. 1986. № 10. (0,2 д. а.)

175. Стожок М. П. Слідами героїв. *Ранок* : громадсько-політичний і літературно-мистецький місячник, орган ЦК ЛКСМУ. 1986. № 10. (0,3 д. а.)

176. Стожок М. П. Третій декрет радянської влади. *Народна трибуна* : газета Глухівського РК КП України та районної Ради депутатів трудящих. 1986. 17 жовтня. (0,4 д. а.).

177. Стожок М. П. Трохи більше ста років (з історії боротьби проти пияцтва і алкоголізму). *Маяк комунізму* : газета Кролевецького РК КП України та районної Ради депутатів трудящих. 1986. 22 липня. (0,4 д. а.)

1987

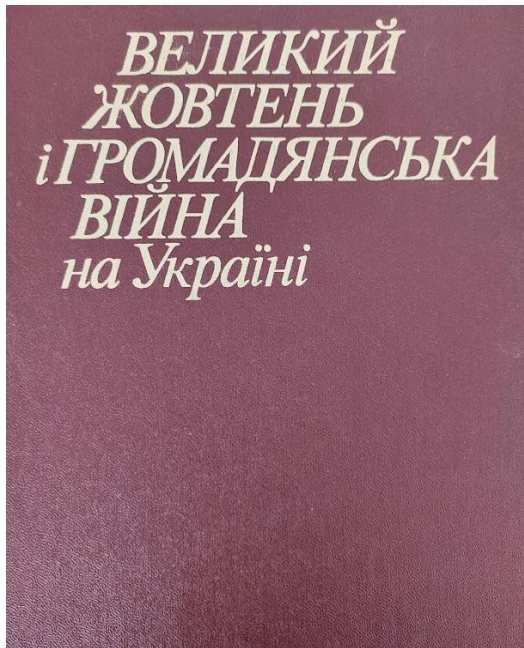
178. Стожок М. П. Багацький Панас Семенович. *Великий Жовтень і громадянська війна на Україні: Енциклопедичний довідник* / Відп. ред. І. Ф. Курас. Київ: Гол. ред. УРЕ, 1987. С. 46.

179. Стожок М. П. Коновалов Федір Мілентійович. *Великий Жовтень і громадянська війна на Україні: Енциклопедичний довідник* / Відп. ред. І. Ф. Курас. Київ: Гол. ред. УРЕ, 1987. С. 278.

180. Стожок М. П. Конотопські головні залізничні майстерні. *Великий Жовтень і громадянська війна на Україні: Енциклопедичний довідник* / Відп. ред. І. Ф. Курас. Київ: Гол. ред. УРЕ, 1987. С. 278.

181. Стожок М. П. На вогневих рубежах Сейму. *Маяк комунізму* : газета Кролевецького РК КП України та районної Ради депутатів трудящих. 1987. № 22. 21 лютого. С. 2.

182. Стожок М. П. Павловський Михайло Іванович. *Великий Жовтень і громадянська війна на Україні: Енциклопедичний довідник* / Відп. ред. І. Ф. Курас. Київ: Гол. ред. УРЕ, 1987. С. 395.

183. Стожок М. П. Перший Конотопський Кавалерійський Червоногвардійський полк. *Великий Жовтень і громадянська війна на Україні: Енциклопедичний довідник* / Відп. ред. І. Ф. Курас. Київ: Гол. ред. УРЕ, 1987. С. 420 - 421.

184. Стожок М. П. Роменець Василь Власович. *Великий Жовтень і громадянська війна на Україні: Енциклопедичний довідник* / Відп. ред. І. Ф. Курас. Київ: Гол. ред. УРЕ, 1987. С. 491.

185. Стожок М. П. Сто сімдесят п'ятий Батуринський стрілецький полк. *Великий Жовтень і громадянська війна на Україні: Енциклопедичний довідник* / Відп. ред. І. Ф. Курас. Київ: Гол. ред. УРЕ, 1987. С. 533.

186. Стожок М. П. У жнива 1941-го. *Маяк комунізму* : газета Кролевецького РК КП України та районної Ради депутатів трудящих. 1987. № 94. 28 серпня. С. 3.

187. Стожок М. П. Шосткинська організація КР(б)У. *Великий Жовтень і громадянська війна на Україні: Енциклопедичний довідник* / Відп. ред. І. Ф. Курас. Київ: Гол. ред. УРЕ, 1987. С. 608.

1991

188. Стожок М. Цього ніколи не забути // Кролевецький вісник : Кролевецька районна газета. 1991. № 75. 22 червня. – С. 1. [Про початок німецько-радянської війни на Кролевеччині].

Наукові праці доцента М. П. Стожка

Стаття 1964 року в часописі «Український історичний журнал»

КРОЛЕВЕЦЬ ВШАНОВУЄ ПАМ'ЯТЬ Т. Г. ШЕВЧЕНКА

Кролевець - одне з небагатьох міст України, історія якого тісно зв'язана з іменем Т. Г. Шевченка. 25 - 26 серпня 1859 р., повертаючись до Петербурга з своєї останньої подорожі на Україну, тут побував Т. Г. Шевченко ¹. До цього часу на західній околиці міста, по вул. Свердлова № 61, зберігається будинок з меморіальною дошкою, в якому зупинявся поет. Будинок належав Г. М. Огієвській, рідній сестрі Лазаревських, друзів Великого Кобзаря. Недовго відпочивав Тарас Григорович з Огієвських. Кролевецький городничий швидко виписав поету подорожню, даючи зрозуміти, що його дальше перебування в Кролевці не бажане, і повідомив чернігівського губернатора: «...26 серпня проїхав через місто Кролевець у Санкт-Петербург академік Тарас Шевченко» ².

Недовгим було перебування Тараса Григоровича в місті, але він не забував своїх нових друзів. У 1860 р. поет надіслав Г. М. Огієвській щойно надрукований примірник «Кобзаря» з дарчим написом. Як святиню, до кінця свого життя зберігала жінка цей подарунок і, вмираючи, завіщала його своїм нащадкам. Сто років зберігався цей «Кобзар» в Кролевці. У 1959 р. один з родичів Огієвських Ю. С. Ланчевський виїхав з Кролевця до Москви і забрав книжку з собою ³.

Вдруге Кролевець побачив поета вже в домовині. 4 травня 1861 р. через усе місто до садиби Огієвських проїхала уквітчана червона труна з прахом Т. Г. Шевченка. Г. М. Огієвська зняла на пам'ять з домовини маленький віночок паперових квітів, який довго зберігався в домі ⁴. Свято бережуть пам'ять про великого сина українського народу жителі Кролевця з тих далеких часів.

Під час перебування Т. Г. Шевченка Кролевець був маленьким повітовим містечком з 7 тис. мешканців і 824 будинками - невеличкими селянськими хатами під солом'яними стріхами, і тільки в центрі міста було кілька будинків, вкритих дерев'яною щепою, що належали купцям і чиновникам ⁵. З промислових підприємств у місті були 3 невеликих миловарних заводи і 5 цегельень, кілька водяних млинів, а поблизу Кролевця - паперова фабрика поміщика А. В.

Кочубея, що за рік виробляла 64 тис. пудів різного паперу і на якій працювало близько 200 селян-кріпаків б. Незважаючи

1. К. Л а з а р е в с ь к а. Шевченко і брати Лазаревські (дещо з родинного архіву Лазаревських), журн. «Україна», 1928, кн. 4, стор. 50.
  2. «До сторіччя з дня смерті Т. Г. Шевченка», Суми, 1961, стор. 28.
  3. Газета «Зоря комунізму» (орган Кролевецького РК КП України і райради депутатів трудящих), 7 березня 1961 р.
  4. К. Л а з а р е в с ь к а. Назв, праця, журн. «Україна», 1928, кн. 4, стор. 50.
  5. «Памятная книга Черниговской губернии», Чернигов, 1861, стор. 179.
  6. Т а м ж е, стор. 96.
- [С. 105]

на незначний розвиток промисловості, Кролевець був відомий в нашій країні і навіть за її межами: місто славилось великим ярмарком і чудовим самобутнім художнім ткацьким промислом. Але ярмарок майже нічого не давав для економічного розвитку міста. Російський письменник І. Аксаков, відвідавши ярмарок у 1855 р., писав, що Кролевець має «самий жалюгідний вигляд і нічим не кращий від міст, де жителі не мають ніяких прибутків»⁷.

Основним заняттям населення було ремесло, дрібна торгівля і сільське господарство. У 1860 р. в місті жило 273 ремісники, які об'єднувалися в 7 цехів. Найзначнішим з них був ткацький. Він об'єднував понад 90 ткачів⁸, які виготовляли рушники з червоним перебором на білому фоні, що були широко розповсюджені в українському побуті. Кролевчани розповідають, нібито Т. Г. Шевченко, збираючись одружитись, замовив о д н о м у ткачеві весільні рушники. На основі цього народного переказу місцевий поет В. Сухомлин у вірші «Тарасові рушники» писав:

«Демид Кошук застиг на збанку
И очам повірити не міг,
Як, повагавшійся на ганку,
Тарас ступив через поріг»⁹.

Тяжким було становище ткачів Кролевця, які працювали у своїх невеликих хатах, де стояло по кілька верстатів. Тіснота, їдка курява, шум — в таких жакливих умовах працювали ремісники з раннього ранку до пізнього вечора, заробляючи по 20—25 коп. у день¹⁰. У такому скрутному становищі жили й інші ремісники. Хоча у місті існували повітове й приходське училища, в яких навчалося 70 - 80 учнів, робочий люд був майже неписьменним. В. 50-х роках у місті й

повіті були поширені епідемії тифу, віспи, холери, скарлатини, від яких вмирало багато людей. В той час у Кролевці була одна лікарня на 25 ліжок, її обслуговували лікар і фельдшер¹¹. І в Кролевці, і в селах повіту — скрізь, де проїздив поет, він бачив горе і злидні народу. Революційне слово Великого Кобзаря завжди заклиало народ до боротьби з гнобителями.

У буремному 1905 р. селяни навколишніх сіл і жителі міста піднялися на революційну боротьбу проти самодержавства. 11 грудня 1905 р. в Кролевці відбувся збройний виступ селян і робітників, вперше в історії міста на вулицях замайорів червоний прапор, піднятий селянином у солдатській шинелі Я. Кучером¹².

В роки громадянської війни в Кролевці у промовах ораторів на багатолюдних мітингах і зборах часто згадувалось ім'я Т. Г. Шевченка. Воно запалювало серця червоноармійців, які вирушали в бій з ворогами.

Невпізнаним став Кролевець за роки Радянської влади. Ленінські ідеї кооперативного плану глибоко запади в серця кролевчан. Уже в 1922 р. ткачі-кустарі об'єдналися в промислову артіль, що нині виросла у фабрику художньо-декоративного ткацтва, на якій працює понад 1 тис. робітниць¹³. У 1929 р. ремісники-металісти заснували артіль «Метал», що згодом перетворилася на завод «Метал» з 2 тис. робітників, який виробляє арматуру для потреб хімічної промисловості, а з 1961 р. освоїв вперше в СРСР випуск емальованої арматури¹⁴.

Після Великої Вітчизняної війни в Кролевці збудовано кілька нових промислових підприємств, серед них маслозавод, конопляний завод, промкомбінат, учбово-виробниче підприємство, завод будівельних матеріалів, торфопідприємство та ін.

Чудові люди виросли у місті. Так, на заводі «Метал» працюють бригади комуністичної праці ім. XXII з'їзду КПРС В. Рекухи, Г. Кучерявої; систематично перевиконують виробничі плани токарі В. Марій, С. Неровня, ливарник В. Бик і багато ін. На ткацькій фабриці багато років працює відома ткаля Г. Г. Кошук, яка за самовіддану працю нагороджена орденом Трудового Червоного Прапора і занесена в обласну книгу Трудової слави. Зіткані нею вироби експонувалися на виставці, присвяченій 40-річчю Великого Жовтня, а також на міжнародних виставках у Бельгії, Швейцарії, Франції¹⁵.

---

7. И. А к с а к о в. Исследование о торговле на украинских ярмарках, СПб., 1858, стор. 63.

8. «Памятная книга Черниговской губернии», стор. 186.
  9. Журн. «Вітчизна», 1961, № 3, стор. 13.
  10. «Отчеты и исследования по кустарным промыслам России», т. II, СПб., 1894, стор. 86.
  11. «Памятная книга Черниговской губернии», стор. 187.
  12. Центральный державный історичний архів УРСР, ф. 318, оп. 1, спр. 820, арк. 2 - 6.
  13. Газета «Зоря комунізму», 7 листопада 1961 р.
  14. Газета «Маяк комунізму» (орган парткому Кролевецького виробничого колгоспно-радгоспного управління і райради депутатів трудящих), 25 серпня 1963 р.
  15. Газета «Ленінська правда» (орган Сумського обкому і міськкому партії і обласної Ради депутатів трудящих), 6 листопада 1962 р.
- [С. 106]

З кожним роком зростає і розквітає Кролевець. Докорінно змінився його зовнішній вигляд. Упорядковується насаджений минулого року серед широкого шляху, яким проїздив великий поет, бульвар ім. Т. Г. Шевченка. На околицях міста руками кролевчан створено два великих озера, ведеться масове брукування й озеленення вулиць. Великого розмаху досягло житлове будівництво. Тільки після Великої Вітчизняної війни в місті збудовано робітниками та службовцями понад 1100 нових просторих світлих будинків¹⁶, вирости багатопверхові будинки. Значні зрушення відбулися в галузі культури. В місті є чотири середніх і дві восьмирічних школи, в яких 140 учителів навчають 2700 учнів¹⁷, два професійно-технічних училища, відділення Харківського індустріального технікуму. У медичних установах працює 40 лікарів і 108 працівників середнього медперсоналу¹⁸. В 15 бібліотеках налічується 76 тис. томів книг¹⁹.

Свято шанують кролевчани пам'ять Великого Кобзаря. Ще в 1919 р. Кролевецький ревком постановив перейменувати одну з краших вулиць міста Велику Довгалівку на вулицю Т. Г. Шевченка²⁰. У 1921 р. в саду дитячого будинку відбулося урочисте відкриття пам'ятника великому поетові, зробленого молодим місцевим скульптором В. Воецо²¹. Урочисто відзначалося 125-річчя з дня народження поета. Вчителі Кролевецької середньої школи ім. Т. Г. Шевченка порушили питання перед районними організаціями про спорудження пам'ятника Кобзареві. Трудящі міста гаряче підтримали цю чудову ініціативу, але напад фашистської Німеччини перешкодив здійснити її. І лише в 1961 р. в міському сквері було встановлено бюст Т. Г. Шевченка.

Широке відображення знайшло життя Тараса Григоровича в тематиці кролевецьких ткачів - учнів художнього технікуму. Так, килим «Шевченко як агітатор серед селян», виготовлений учнем технікуму Редько, ескізи до поеми «Катерина», рушники на шевченківську тематику експонувалися на Шевченківській виставці в 1939 р. в м. Києві і зараз зберігаються в Музеї українського мистецтва²². До 100-річчя з дня смерті Т. Г. Шевченка ткацька фабрика ім. 20-річчя Жовтневої революції організувала цікаву виставку художніх виробів, на якій експонувалися рушники часів Шевченка, художньо-декоративні панно і рушники з силуетним зображенням Кобзаря в оздобленні традиційного кролевського орнаменту, любовно виконані кращими ткалями О. Пекою, М. Даценко, П. Січкарь, Е. Коноваленко, О. Оникієнко, М. Рудник, І. Магденко, а також роботи учнів Кролевецького технічного училища²³. В середній школі № 1 було організовано виставку більш як 100 малюнків і вишивок на теми з життя Великого Кобзаря, виконаних учнями художнього гуртка під керівництвом вчителя Е. І. Поди-Чекаленко.

Місцеві літератори написали кілька творів, присвячених перебуванню поета в Кролевці. З них привертають увагу повість «Остання подорож» П. Кочури, поезії «Остання ніч», «Тарасові рушники» В. Сухомлина та ін. Кролевчани готуються урочисто відзначити 150-річчя з дня народження революціонера-демократа Т. Г. Шевченка. Ткалі, учні технічного училища готують нові панно, килими, рушники, присвячені ювілею, самодіяльні драматичні колективи — ювілейні вистави. Літератори пишуть твори, присвячені Кобзарю. Завжди житиме пам'ять про великого сина українського народу Т. Г. Шевченка в серцях і ділах кролевчан.

М. П. СТОЖОК

---

16. Довідка Кролевецького комунгоспу.

17. Довідка Кролевецького райвно.

18. Довідка Кролевецької лікарні.

19. Довідка райбібліотеки.

20. Конотопський філіал Сумського облдержархіву, ф. 621, оп. 1, спр. 1, арк. 29.

21. Газета «Серп і молот» (орган Кролевецького повітового комітету КП(б)У і виконкому районної Ради), 31 липня 1921 р.

22. Газета «Колгоспне село» (орган Кролевецького райкому КП(б)У і райвиконкому депутатів трудящих), 12 січня 1939 р.

23. Газета «Зоря комунізму», 1 березня 1961 р.

[С. 107]

ЛІТЕРАТУРА ПРО ЖИТТЯ, НАУКОВУ ТА ГРОМАДСЬКУ ДІЯЛЬНІСТЬ М. П. СТОЖКА

1. Гриценко А. 100-річчя історика. До 100-річчя з дня народження та 20-річчя з дня смерті кандидата історичних наук (1972), доцента (1976) [Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка Миколи Павловича Стожка]. *Тиждень* : обласна газета. 2023. № 31 (1260). 3 серпня. С. 4.

2. Гриценко А. 100-річчя історика Стожка Микола Павлович. *Глухів.city*. 2023. 1 серпня. URL: <https://hlukhiv.city/blogs/303379/100-richehya-istorika-stozhka-mikola-pavlovich-> (дата звернення : 07. 10. 2023).

3. Гриценко А. 100-річчя історика. До 100-річчя з дня народження та 20-річчя з дня смерті кандидата історичних наук (1972), доцента (1976), Відмінника народної освіти УРСР (1974) Миколи Стожка. *Глухівщина* : районна громадсько-політична газета. 2023. № 31 (28101). 10 серпня. С. 3.

4. Гриценко Андрій. 100-річчя історика Стожка Миколи Павловича [До 100-річчя з дня народження та 20-річчя з дня смерті кандидата історичних наук (1972), доцента (1976)]. *Сумський історичний портал*. 2023. 25 липня. URL: <https://history.sumy.ua/news/9743-hrytsenko-andrii-100richchia-istoryka-stozhka-mykoly-pavlovycha.html> (дата звернення : 07. 10. 2023).

5. Садовський Олег. Додя не зігнула [про подружжя Стожків у Глухові]. *Народна трибуна* : газета Глухівського РК КП України та районної Ради депутатів трудящих. 1987. № 149 (9734). 16 вересня. С. 2.

...

Член Національної спілки журналістів України Віктор Заїка -

входив до складу редколегії газети «Соборний майдан» (Глухівського державного історико-культурного заповідника), де за його участю друкувалися літературні обробки «Оповідей баби Одарки з Глухівщини» з архіву кандидата історичних наук, доцента М. П. Стожка.

Оповіді баби Одарки з Глухівщини (З архіву М. П. Стожка). Соборний майдан газета Державного історико-культурного заповідника у м. Глухів. 2005. № 4.

Красзнавець Віктор Терлецький:

«...Українська «Марфа Посадниця» не була б сама собою, коли б після помилування її з дітьми Петром I уже на початку грудня того ж року не з'явилася перед царем з проханням повернути відібрані маєтності, що і було зроблено. 15 грудня гетьман І.І. Скоропадський своїм універсалом підтвердив царське рішення. Оригінал цього документу зберігався у сімейному архіві Марковичів у с. Сваркове Глухівського повіту. Копія з нього була отримана П.Е. Павловичем від відомого місцевого шанувальника і збирача старожитностей П.Я. Дорошенка (1857-1919). У книзі ««Дубовичи, имение Варвары Васильевны Кочубей, Глуховского уезда, Черниговской губ.» автор подав текст універсалу і записав наступне: «Любовь Фёдоровна поселилась, неизвестно почему, с младшим сыном Феодором (то був Ф.В. Кочубей (? – 1729), дружиною якого стала Анастасія Василівна Скоропадська (? – 1723), тобто дочка брата гетьмана Василя Ілліча (? – 1727) – В.Т.), где она и прожила до самой смерти (около 1726 г.). Это

был тип необыкновенно энергичной женщины, и сильно доставалось тем окрестным жителям, которые чаянно или нечаянно затрагивали как-нибудь её интересы. Самосуд её иногда переходил границы обыкновенной расправы с населением и по выражению соседа её, тулиголовского священника, дело доходило зачастую до того, что сама «пани старая по шляхах держала разбой». Згадки про такі дії Кочубеївни записав свого часу історик М.П. Стожок (1923-2003), щоправда пов'язав їх не з Дубовичами і Ретиком, а з іншим маєтком Кочубеїв на глухівській землі: «Не повірив цар доносу через те, що самого Кочубея вважав за розбійника. Такою справді була його коханка, що жила в Ярославці. Коли по московському шляху купці їхали, Любка їх грабувала. Вона виїжджала верхи з охороною, з мушкетами за плечима, з пістолетами за поясом, грабувала на багато тисяч, потім Богу молилася і говорила: «Я й готова б умерти, як пророк Захарія, біля вівтаря» [4, 8]¹.

Див.

Терлецький В. В. Кочубеї у призабутих зв'язках з Глухівщиною / В.В. Терлецький *Сіверщина в історії України*: Збірник наукових праць / С. А. Слесарев (голова ред. кол.), О. М. Титова (заступник голови), С. І. Білокінь, Л. О. Гріффен, С. Ю. Зозуля, Г. Д. Казьмирчук, Ю. О. Коваленко, І. В. Мошик, О. Ю. Манаєв, М. П. Недюха, А. А. Непомнящий, С. І. Посохов, К. М. Тищенко, А. Є. Шевченко, С. П. Жукова (відповідальний секретар); Національний заповідник «Глухів», Центр пам'яткознавства НАН України і Українського товариства охорони пам'яток історії та культури. Випуск 4. Київ – Глухів : Центр пам'яткознавства НАН України і УТОПІК, 2011.. С. 275.

---

¹ 4. Оповіді баби Одарки з Глухівщини (з архіву М.П.Стожка) // Соборний майдан. – 2005. – № 4.

Садовський Олег. Доля не зігнула [про подружжя Стожків у Глухові]. Народна трибуна. 1987. № 149 (9734). 16 вересня. С. 2.

У кожного своя доля і далеко не завжди вона підвладна людині. Звичайно, красиво, оптимістично звучать слова: «Людина - коваль свого щастя». Та коли б так за вжди траплялось Не було б серед нас людей нещасливих. Та й у кожного критерії щастя різні. Що ж до подружжя комуністів Миколи Павловича та Олени Петрівни Стожків, то вони ствердно говорять, що прожили свій вік щасливо, але в той же час наголошують, що життя - боротьба за щастя і треба боротися.

Микола народився в робітничій сім'ї в Кролеві. Йому було 13 років, коли трагічно загинув батько. Після семирічки вступив до Конотопського залізничного технікуму, але вийшов закон про обов'язко платне навчання, матері платити було нічим і хлопець покинув технікум. У 1941 році закінчив курси комбайнерів, жнивував у колгоспі імені Петровського до останнього дня доки не побачив перед собою фашистські танки...

А далі були жажливі роки окупації, звільнення і призив до армії. Так вже повелося в житті юнака, що з дитинства звик працювати сумлінно, рано усвідомив, що шматок хліба задарма не дається. Також старанно ставився він і до виконання свого військового обов'язку при форсуванні Дніпра, звільненні Києва, Шепетівки, Коростеня.

Рядового Стожка примітили, присвоїли звання старшого сержанта, призначили командиром стрілецького відділення. А у березні 1944 року послали на короткострокові командирські курси. Після їх закінчення молодший лейтенант до своєї 280-ї стрілецької дивізії не потрапив, продовжив службу командиром взводу автоматників у 141-й Київській Червонопрапорній дивізії.

Там, на території Польщі, на кордоні з Чехословаччиною у молоденького лейтенанта трапилась пам'ятна зустріч, розмова з командуючим 1-ю гвардійською армією генерал-полковником А. А. Гречком. Тоді перед боєм за місто Лиски Стожка прийняли кандидатом у члени Комуністичної партії. А потім був бій, атака стрімка і жорстока. У ворожій траншеї сам на сам зіткнулись гітлерівський офіцер і молодший лейтенант.

Фашист першим вистрелив з парабелума. Куля влучила в руку, та все ж Микола спромігся випустити по ворогу коротку чергу...

У червні 1945 року молодшого лейтенанта Стожка супроводжуючий привіз з Московського госпітально до рідного Кролевця. В кармані його гімнастерки лежав папірець, в якому було написано, що Військовою медичною комісією він визнаний інвалідом Великої Вітчизняної війни I-ї групи. Його зір складає 0,03 процента.

У 22 роки молодій, здоровій людині позбутись зору - трагедія. І не кожний в поєдинку з такою трагедією здатний вийти переможцем. Всі ми неодноразово бачили понівечених, зламаних війною людей, що жебрачили на базарах, на вулицях, в поїздах, заливаючи своє горе горілкою.

Микола не став на такий шлях. Він пішов працювати робітником до учбово-виробничого підприємства сліпих - плів корзини. Звісно, не можна сказати, як би склалася його подальша доля, коли не зустріч з дівчиною-дітдомівкою Оленкою, яка працювала тут же наготовленні вірьовок. Вони покохались і одружились. У 1947 році у них народилась первістка Валя. Через два роки молодий батько пішов до 10-го класу вечірньої школи робітничої молоді.

Працювати і вчитись взагалі важко. А коли ще ти нічого не бачиш?.. Олені вдалося закінчити тільки п'ять класів. Але вона поставила собі за мету будь-що вивчити свого чоловіка - коханого, безпомічного. Як могла допомагала йому, в першу чергу - читала: в обідню перерву, рано - вранці, пізно ввечері. Микола уважно слухав, бавлячи доньку. Він закінчив школу лише з двома четвірками - по німецькій мові та математиці - решта були п'ятірки.

Одержавши атестат зрілості, поступив на істфак Київського університету. Два роки жив у Києві без дружини. На той час у них народилася друга дитина Людмила. Сім студентів-інвалідів утворили своє дружне фронтове братство, та й допомагали їм від душі інші студенти. Коли через два роки навчання студентам фронтовикам дали в гуртожитку кімнату, їхній радості не було меж - тож і жили в ній Микола, Олена з двома дочками, інший студент з дружиною та дитиною. Ця кімнатка в гуртожитку стала своєрідним клубом, душею, котрого була дружина Миколи. Там же в університеті Стожок став членом КІПС.

У 1955 році закінчив він навчання, одержав диплом з відзнакою. Відтоді працював у загальноосвітніх школах на Полтавщині, в Кролевецькому районі, а потім зайняв посаду заступника директора по навчально-виховній роботі учбово-виробничого підприємства

сліпих, того самого, де починав свій післявоєнний трудовий шлях на виготовленні корзин. Там же, поруч на підприємстві працювала Олена Петрівна, вона також стала комуністом.

Набувши фаху історика Микола Павлович всім серцем прагнув бути корисним людям, суспільству. Він викладав у Крелевецькому профтехучилищі художнього ткацтва, брав участь у написанні «Історії міст і сіл Сумської області», одночасно складав кандидатський мінімум, працював над дисертацією.

У 1970 році М. П. Стожок, захистив ступінь кандидата історичних наук, а через два роки прийшов працювати доцентом кафедри марксизму-ленінізму в Глухівському педінституті. Відтоді читає майбутнім вчителям курс історії КПРС, проводить семінарські заняття.

За період роботи в інституті Микола Павлович підготував і опублікував монографію «У боротьбі за здобутки Жовтня», понад 300 статей в різних журналах, газетах.

До 70-річчя Жовтневої революції науковець підготував 10 статей для енциклопедичного довідника «Великий Жовтень і громадянська війна на Україні», сподівається видати ще одну монографію «Бойова співдружність трудящих України і Росії у боротьбі проти іноземних загарбників та внутрішньої контрреволюції в 1918-1919 роках».

Микола Павлович кавалер 2 орденів Великої Вітчизняної війни, відмінник народної освіти УРСР, нагороджений Ленінською ювілейною медаллю, медаллю А. С. Макаренка.

По праці й шана - говорять у народі. Можна без перебільшення сказати, що життя М. П. Стожка - подвиг, адже воно проходило у боротьбі. Досить сказати, що вже у повоєнний час він переніс три найскладніші операції. Та як би не було важко поруч з ним завжди його вірний друг, помічник, порадник дружина Олена Петрівна. В усьому, чого досяг колишній молодший лейтенант, частка її великого щирого серця. Чотирьох доньок виростили вони, в дітях, онуках їх світла радість.

ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ, ВИКОРИСТАНІ У ПОКАЖЧИКУ

1. Гриценко А. 100-річчя історика. До 100-річчя з дня народження та 20-річчя з дня смерті кандидата історичних наук (1972), доцента (1976) [Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка Миколи Павловича Стожка]. *Тиждень* : обласна газета. 2023. № 31 (1260). 3 серпня. С. 4.

2. Гриценко А. 100-річчя історика Стожка Микола Павлович. *Глухів.city*. 2023. 1 серпня. URL: <https://hlukhiv.city/blogs/303379/100-richchya-istorika-stozhka-mikola-pavlovich-> (дата звернення : 07. 10. 2023).

3. Гриценко А. 100-річчя історика. До 100-річчя з дня народження та 20-річчя з дня смерті кандидата історичних наук (1972), доцента (1976), Відмінника народної освіти УРСР (1974) Миколи Стожка. *Глухівщина* : районна громадсько-політична газета. 2023. № 31 (28101). 10 серпня. С. 3.

4. Гриценко Андрій. 100-річчя історика Стожка Миколи Павловича [До 100-річчя з дня народження та 20-річчя з дня смерті кандидата історичних наук (1972), доцента (1976)]. *Сумський історичний портал*. 2023. 25 липня. URL: <https://history.sumy.ua/news/9743-hrytsenko-andrii-100richchia-istoryka-stozhka-mykoly-pavlovycha.html> (дата звернення : 07. 10. 2023).

5. Садовський Олег. Додя не зігнула [про подружжя Стожків у Глухові]. *Народна трибуна* : газета Глухівського РК КП України та районної Ради депутатів трудящих. 1987. № 149 (9734). 16 вересня. С. 2.

ЗМІСТ

1. ПЕРЕДМОВА	3
2. ВСТУПНЕ СЛОВО	5
3. ОСНОВНІ ЕТАПИ ЖИТТЯ ТА ДІЯЛЬНОСТІ ДОЦЕНТА М. П. СТОЖКА	8
4. 100-РІЧЧЯ ІСТОРИКА СТОЖКА МИКОЛИ ПАВЛОВИЧА .	16
5. БІБЛІОГРАФІЯ НАУКОВИХ ПРАЦЬ ДОЦЕНТА М. П. СТОЖКА	24
Найвідоміші праці	24
6. ПУБЛІКАЦІЇ ДОЦЕНТА М. П. СТОЖКА ЗА РОКАМИ з 1961 по 1991 роки	31
7. Наукові праці доцента М. П. Стожка	53
8. ЛІТЕРАТУРА ПРО ЖИТТЯ, НАУКОВУ ТА ГРОМАДСЬКУ ДІЯЛЬНІСТЬ М. П. СТОЖКА	58
9. ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ, ВИКОРИСТАНІ У ПОКАЖЧИКУ	58
10. ІМЕННИЙ ПОКАЖЧИК	65

Довідкове видання

Видатні імена та події

**Микола Павлович Стожок
(1923 - 2003)**

Біобібліографічний покажчик

Підп. до друку 06. 11. 2023 р.
Формат 60x84/16. Умов. друк. арк. 2,83. Тираж 200 пр. Зам. №3437
Облік.-вид. арк. 2,92. Папір офсетний. Гарнітура Таймс.
Видавництво Глухівського національного педагогічного
університету імені Олександра Довженка.
41400, м. Глухів, Сумська обл., вул. Київська, 24,
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи СМв №046 від 16 червня 2014 року

Видруковано у Глухівському національному педагогічному
університеті імені Олександра Довженка.
41400, м. Глухів, Сумська обл., вул. Київська, 24